

HISTORIA I KULTURA ZIEMI SŁAWIEŃSKIEJ

T. VI

GMINA DARŁOWO

FUNDACJA „DZIEDZICTWO”

HISTORIA I KULTURA ZIEMI SŁAWIEŃSKIEJ

TOM VI

GMINA DARŁOWO

Redakcja:

WŁODZIMIERZ RĄCZKOWSKI
JAN SROKA

SŁAWNO 2007

ABSTRACT: Włodzimierz Rączkowski, Jan Sroka (eds), *Historia i kultura Ziemi Sławińskiej*, t. 6: *Gmina Darłowo* [History and Culture of the Sławno region, vol. 6: Darłowo Community]. Fundacja „Dziedzictwo”, Sławno 2007. pp. 375, fig. 126, colour tabl. 46, tables 3. ISBN 978-83-60437-66-1. Polish text with German summaries.

This is an edition of study of aspects of history and culture of the Darłowo region [Pomerania, Poland]. These papers refer to archaeology and history of the region which is virtually unknown for most of Polish current citizens. It is hard to build a society without roots and without history. People who have lived here for over 50 years do not understand the cultural landscape which has been created and constructed for centuries. The aim of the collection of paper is to bring the history nearer. The knowledge about the past of the region will allow to understand the landscape and protect it as well as create a new social approach to the future.

Recenzent: prof. dr hab. Marian Drozdowski

© Copyright by Włodzimierz Rączkowski, Jan Sroka 2007

© Copyright by Authors

Na okładce: W. Borchmann, *Kościół w Domasławicach*, olej, lata międzywojenne XX wieku

Publikację wydano ze środków Urzędu Gminy w Darłowie

Tłumaczenia na język niemiecki: *Brygida Jerzewska*

Redaktor: *Katarzyna Muzia*

Skład i łamanie: *Eugeniusz Strykowski*

Wydawca/Herausgeber: Fundacja „Dziedzictwo”, 76-100 Sławno, ul. A. Cieszkowskiego 2
Wydawnictwo „Region”, 81-574 Gdynia, ul. Goska 8, www.region.jerk.pl

ISBN 978-83-60437-66-1

Druk/Druck: Sowa – Druk na życzenie, www.sowadruk.pl

Spis treści

JAN SROKA (Sławno), WŁODZIMIERZ RĄCZKOWSKI (Poznań), <i>Dylematy: kultura czy gospodarka, zrównoważony czy żywiołowy rozwój?</i>	7
WACŁAW FLOREK (Słupsk), <i>Krajobraz gminy Darłowo jako wynik ewolucji środowiska</i>	13
TOMASZ DRZAZGA (Lipnica), <i>Jezioro przymorskie Kopań</i>	27
JACEK KABACIŃSKI (Poznań), THOMAS TERBERGER (Greifswald), JOLANTA ILKIEWICZ (Koszalin), <i>Archeologiczne badania późnomezolitycznego osadnictwa w Dąbkach</i>	47
ANDRZEJ CHLUDZIŃSKI (Pruszcz Gdański), <i>Nazwy miejscowe gminy Darłowo</i>	57
LESZEK WALKIEWICZ (Darłowo), <i>Domena Darłowska</i>	105
BRONISŁAW NOWAK (Słupsk), <i>Rycerstwo okolic Darłowa do początku XV wieku</i>	139
MAREK OBER (Szczecin), <i>Gotyckie kościoły wiejskie okolic Darłowa</i>	177
ALEKSANDER JANKOWSKI (Bydgoszcz), <i>Zabytkowe konstrukcje drewniane w datowaniu budowli monumentalnych – jeszcze jedna glosa w kwestii genezy i historycznego rozwarstwienia struktury architektonicznej kościoła w Bukowie Morskim</i>	203
JADWIGA KOWALCZYK-KONTOWSKA (Szczecinek), <i>XIX-wieczne kościoły gminy Darłowo</i>	217
EWA GWIAZDOWSKA (Szczecin), <i>Krajobraz naturalny i kulturowy gminy wiejskiej Darłowo udokumentowany w ikonografii archiwalnej</i>	237
MARGARETA SADOWSKA (Sławno), <i>Z historii wioski rybackiej i nadmorskiego kąpieliska w Dąbkach</i>	267
KONSTANTY KONTOWSKI (Darłowo), <i>Cmentarze gminy Darłowo</i>	277
ZBIGNIEW SOBISZ (Słupsk), <i>Flora naczyniowa parków dworskich i cmentarzy gminy Darłowo</i>	301
MARIA WITEK (Szczecin), WALDEMAR WITEK (Szczecin), <i>Idea projektu „Żywy skansen Słowino” jako przykład ochrony krajobrazu kulturowego</i>	317

JACEK KABACIŃSKI (Poznań), WŁODZIMIERZ RĄCZKOWSKI (Poznań), <i>Zagrożenia dla dziedzictwa archeologicznego w gminie Darłowo</i>	341
Indeks nazw osobowych	357
Indeks nazw geograficznych.	365
Lista adresowa Autorów	373

Nazwy miejscowe gminy Darłowo

ANDRZEJ CHLUDZIŃSKI (PRUSZCZ GDAŃSKI)

1. Wprowadzenie

Do tej pory brak wydawnictw naukowo zajmujących się szczegółową toponimią powiatu sławieńskiego, a tym samym gminy Darłowo. Natrafiłem jedynie na informację, że istnieje opracowanie T. Ociepki *Toponimia północnej części byłego powiatu sławieńskiego*, ale tylko jako maszynopis (może praca magisterska?), bez bliższych danych bibliograficznych (Świetlicka, Wisławska 1998: 269). W tej pracy ze względu na swoje położenie gmina Darłowo zapewne została ujęta. Fragmentaryczne informacje na ten temat znajdują się w opracowaniach obejmujących zazwyczaj większy teren – Pomorza Środkowego lub Pomorza Zachodniego. Przede wszystkim należy wymienić prace autorstwa E. Rzetelskiej-Felczko i J. Dumy: *Dawne słowiańskie dialekty województwa koszalińskiego. Najstarsze zmiany fonetyczne* (1973), *Dawne słowiańskie nazwy miejscowe Pomorza Środkowego* (1985), *Językowa przeszłość Pomorza Zachodniego na podstawie nazw miejscowych* (1996). Ponadto trzeba wziąć pod uwagę publikację będącą obecnie w trakcie wydawania: *Nazwy miejscowe Polski – historia, pochodzenie, zmiany*, pod redakcją K. Rymuta (1996–2005).

Praca niniejsza jest omówieniem toponimii obecnie istniejących miejscowości gminy wiejskiej Darłowo. Nie ująłem w niej nazw wielu miejscowości, które jeszcze niedawno lub w nieco odleglejszej przeszłości (kilkadziesiąt, a nawet kilkaset lat wstecz) istniały na obecnym terenie gminy. Nie pozwalają na to ramy mojego wystąpienia. Takie szczegółowe omówienie powinno stać się częścią opracowania toponimii całego powiatu sławieńskiego.

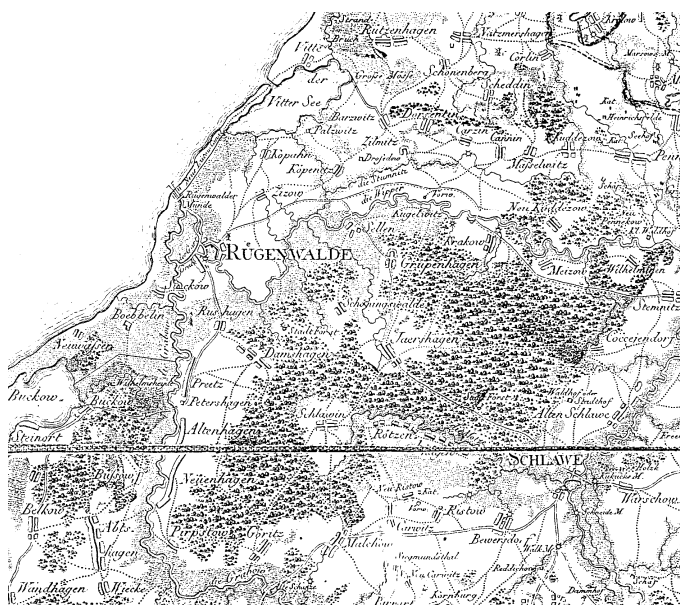
Wykaz miejscowości sporządziłem na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Szczecinie z kwietnia 2002 roku, zweryfikowanych w roku 2006 w Urzędzie Gminy Darłowo, za co niniejszym

dziękuję wójtowi Franciszkowi Kupraczowi i Pani Krystynie Reszce, inspektorowi gospodarki gruntami, geodezji w gminie.

Materiał nazewniczy, poczynając od XIII wieku do dziś, został zaczerpnięty z niemieckich i polskich źródeł historycznych, map (np. Ryc. 1) i opracowań (por. bibliografia). Opracowanie ma formę słownika zawierającego nazwy słowiańskie, niemieckie i polskie (także tzw. chrzty, utworzone po 1945 roku przez Komisję Ustalania Nazw Miejscowych). Dla ułatwienia poszukiwań odpowiedniej miejscowości właściwy słownik poprzedzony jest indeksem – zawierającym niemieckie nazwy XX-wieczne, rekonstrukcje S. Kozierowskiego z 1934 roku, polskie przejściowe z lat 1945–1950 i potoczne z różnych okresów – odsyłającym do form dzisiejszych.

Artykuł hasłowy ma następującą budowę: hasło (współczesna postać nazwy, pogrubionym drukiem), rodzaj obiektu, lokalizacja (względem Darłowa), zapisy źródłowe (kursywą) w porządku chronologicznym. Potem – od nowego akapitu – następują etymologie kolejnych nazw obiektu z uwzględnieniem zmian językowych oraz właściwości topograficznych terenu i czynników kulturowych.

Klasyfikację przeprowadziłem na podstawie kryteriów semantycznych i strukturalnych zaproponowanych przez W. Taszyckiego (1946; 1958: 228–268) i S. Rosponda (1957), a praktycznie połączonych i uzupełnionych przez H. Borka (1988) i D. Podlaską (1990).

Ryc. 1. Fragment mapy Pomorza D. Gilly'ego z 1789 roku obejmujący obszar badań

2. Słownik nazw

Abtshagen → *Dobiesław*
Alt Järshagen → *Stary Jarosław*
Alt Kugelwitz → *Kowalewice*
Alt Schlawin → *Słowino*
Alt Steinort → *Gleżnowo*
Alt Wieck → *Wiekowo*
Altenhagen → *Jeżyce*
Barczewice → *Barzowice*
Barzwitz → *Barzowice*
Böbbelin → *Bobolin*
Bobolino → *Bobolin*
Boryszewo → *Kępka*
Borzyszkowicz → *Borzyszkowo*
Buckow → *Bukowo Morskie*
Bukowo → *Bukowo Morskie*
Bukownica → *Bukowo Morskie*
Büssow → *Boryszewo*
Carlskamp → *Kępka*
Czarnolas → *Dobiesław*
Dam(m)shagen → *Domasławice*
Damasławice → *Domasławice*
Damkenort → *Dąbkowice*
Damkerort → *Dąbkowice*
Damkord → *Dąbkowice*
Derłowice → *Kopań*
Dobiesław → *Jeżyce*
Dobiesławowo → *Dobiesław*
Domasławice → *Domasławice*
Drosedow → *Drozdowo*
Drozdów → *Drozdowo*
Emilianowo → *Borzyszkowo*
F. → *Czarnolas*
Fichtberg → *Leśnica*
Försterei → *Gorzyca*
Gleżnowo → *Gleżnówko*
Głędzianowo → *Gleżnowo*
Gleżnowo → *Gleżnowo*
Gleżnówko → *Gleżnówko*
Gohrbandshof → *Gorzebądz*

Göritz Försterei → *Gorzyca*
Gorzebądz → *Gorzebądz*
Gorzyce → *Gorzyca*
Grupenhagen → *Krupy*
Halinowo → *Krupy*
Jarosław → *Stary Jarosław*
Karlskamp → *Kępka*
Kopahn → *Kopań*
Kopanica → *Kopnica*
Köpnitz → *Kopnica*
Kowalewice Nowe → *Kowalewiczki*
Kowalewice Stare → *Kowalewice*
Kowalewko → *Kowalewiczki*
Kugelwitz → *Kowalewice, Kowalewiczki*
Langen Rehm → *Borzyszkowo*
Lepperowo → *Zielnowo*
Leśnice → *Leśnica*
L. Zagórze → *Nowy Kraków*
Maślankowo → *Zakrzewo*
Neu Järshagen → *Nowy Jarosław*
Neu Krakow (Forst) → *Nowy Kraków*
Neu Kugelwitz → *Kowalewiczki*
Neu Schlawin → *Słowinko*
Neu Steinort → *Gleżnówko*
Neuenhagen (Abtei) → *Jeżyczki*
Neuenhagen Försterei → *Czarnolas*
Neunhagen Forsthaus → *Czarnolas*
Neuwasser → *Dąbki*
Neuwieck → *Wiekowice*
Nowa rzeka → *Dąbki*
Nowa Warszawa → *Dąbki*
Nowy Dobiesław → *Jeżyczki*
Nowy Jarosław → *Gorzebądz*
O.F. Neu Krakow → *Nowy Kraków*
Palzwitz → *Palczewice*
Pęciszewo → *Pęciszewko*
Petershagen → *Pęciszewko*
Pęciszewo → *Pęciszewko*
Piotrkowo → *Pęciszewko*
Plęciszewko → *Pęciszewko*
Preetz → *Porzecze*

Przybrzezie → *Palczewice*
Rachu-Ciachu → *Zakrzewo*
Renkenhagen → *Borzyszkowo*
Rügenwalde Forsthaus → *Darłowiec*
Rußhagen → *Rusko*
Sacko → *Zakrzewo*
Sackshöhe → *Zakrzewo*
Saska Góra → *Zakrzewo*
Schlawin → *Słowino*
Schöningswalde → *Sińczycza*
See Buckow → *Bukowo Morskie*
See-Suckow → *Żukowo Morskie*
Sellen → *Zielnowo*
Słwin → *Słowinko, Słowino*
Słowinek → *Słowinko*
Słowino → *Słowinko*
Stadt Forst → *Darłowiec*
Stadtförsterei → *Darłowiec*
Stary Dobiesław → *Jeżyce*
Steinort → *Gleżnowo, Gleżnówko*
Suckow → *Żukowo Morskie*
Sulemice → *Sulimice*
Szlawino → *Słowinko*
Trzmielowo → *Trzmielowo*
Tummelberg → *Trzmielowo*
Vitte → *Wicie*
Vorwerk → *Kowalewiczki*
Vosshagen → *Zagórzyn*
Wieck → *Wiekowice*
Wiekowo → *Wiekowice*
Witowo → *Wicie*
Zacko → *Zakrzewo*
Zagórze → *Zagórzyn*
Zakrzewo Dolne → *Zakrzewo*
Zakrzewo Górne → *Zakrzewo*
Zbożewo → *Wiekowice*
Zbożyn → *Dąbki*
Zieleniewo → *Zielnowo*
Zillmitz → *Sulimice*
Zisow → *Cisowo*
Żukowiec → *Zielnowo*
Żurawiec → *Żukowo Morskie*

Barzowice, wieś sołecka, 10 km na północny wschód od Darłowa:
Barciz (1275)¹ XVI² (Klempin 1868–1936: VII 415; Lorentz 1964: 5);
Bartzeuitze 1520 (Lemcke 1919: 151);
Batlzevitz (1539) (Heyden 1961–1964: I 132);
Barcewitz (Lubinus 1618);
Baltzeuitz 1628 (Lorentz 1964: 5);
Barsewitz 1628 (Klempin, Kratz 1863: 251);
Patzwitz (Schulenburg 1779–1785; Schmettau 1780);
Barzwitz (Gilly 1789; Reilly 1789–1806; AP 1809; OVC 1819: 23;
 Umtb 1836: 318; TSU 1846: 126; VO 1896: 12; M100n; HKSch150 1936;
 Rospond 1951: 6);
Barzewice (Kozierowski 1934), 1945–1950³ (Mazurkiewicz 1972: 82;
 Białecki 2002: 22);
Barzowice (Rospond 1951: 6; M25 1962; WUNM 1980: I 54; Rzetelska-
 Feleszko, Duma 1985: 158; WUS 2002; M100t 1993; Białecki 2002: 22;
 MGD 2005; Reszka 2006).

Pierwszy zapis sugeruje, że pierwotna n. była słow. i brzmiała **Barcice* od n.o. *Bart*, *Barta* (Taszycki 1965–1983: I 95) z patronimicznym suf. *-ice*, z czasem rozszerzonego do *-ewice*, por. Rymut (1996–2005: I 96), por. n.m. *Barcice* k. Wyszkowa (*Barcicze* 1390, *Barczicze* 1432), k. Starego Sącza (*Barcicy* 1280, *Barcici* 1330), k. Warki (*Barczicze* 1414–1425, 1419) (Rymut 1996–2005: I 76). Rzetelska-Feleszko, Duma (1985: 158) podają mniej przekonującą etymologię od n.o. *Bark* (Taszycki 1965–1983: I 93), por. ap. *bark* (Ślawnski 1952–1982: I 27), n.m. *Barczyce*, *Barzkowice* (Sulimierski, Chlebowski, Walewski 1880–1902: I 107, 108; Rymut 1996–2005: I 82), ich rekonstrukcja: **Břčicě*, **Břčevicě*, widoczny rozwój sonantu *r* > *arT* (Rzetelska-Feleszko 1973: 101). W zapisach zniemczonych zastępowanie słow. zakończenia przez niem. *-itz*, *-itze*, *-iz* typowe (por. Chludziński 2001: 59).

Dzisiejszą formę utworzono od postaci zgermanizowanej, wzorując się być może na n.m. *Barzkowice* k. Stargardu Szczecińskiego (*Barsekeuicz* 1411, *Barskeuitz* 1421) (Rymut 1996–2005: I 97), od n.o. *Barz*, *Barzy* (: adi. stp. *bar-zy* ‘szybki’) (Taszycki 1965–1983: I 106), toteż Rospond

¹ Zapis w nawiasie oznacza, że nazwa miejscowości pojawiła się w dokumencie z podanego roku.

² Zapis taki informuje, że co prawda nazwa miejscowości pojawiła się po raz pierwszy w dokumencie z 1275 roku, ale w formie odpisu z XVI wieku (bywa że dysponujemy dokładniejszą informacją na temat takiego odpisu i wówczas podany jest rok).

³ Niekiedy nazwy przejściowe stosowano jeszcze sporadycznie w latach 50. XX wieku, niemniej przyjmuję, że opublikowanie *Słownika* S. Rosponda (1951) było momentem granicznym, stabilizującym nazewnictwo urzędowe.

(1951: 6) podaje nawet sposób wymowy: „(czyt. r-z)”. Mimo to na terenie gminy spotykana jest niepoprawna wymowa [barzowice].

Bobolin, wieś sołecka, 5 km na południowy zachód od Darłowa:

Bobolin 1252 (Hasselbach, Kosegarten, Medem 1843: 943; Klempin 1868–1936: I 432; Perlbach 1881–1882: 118; Kozierowski 1934; Trautmann 1948–1949: I 139; Lorentz 1964: 10), 1253 (Hasselbach, Kosegarten, Medem 1843: 966; Klempin 1868–1936: I 451; Perlbach 1881–1882: 127), 1266 (Klempin 1868–1936: II 152; Perlbach 1881–1882: 176), 1268 (Klempin 1868–1936: II 201; Perlbach 1881–1882: 190), 1269 (Perlbach 1881–1882: 196), 1271 (Klempin 1868–1936: II 935; Perlbach 1881–1882: 201), 1275 (Klempin 1868–1936: II 1009; Perlbach 1881–1882: 223, 226), 1290 (Perlbach 1881–1882: 413), 1298 (Klempin 1868–1936: III 348; Perlbach 1881–1882: 509), 1308 (Klempin 1868–1936: IV 313; Perlbach 1881–1882: 583–584; Trautmann 1948–1949: I 139; Rospond 1951: 14; M25 1962; WUNM 1980: I 105; Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 109–110; Rymut 1996–2005: I 232; WUS 2002; M100t 1993; Białecki 2002: 28; MGD 2005; Reszka 2006);

Bobolyn 1275 (Dreger 1748: II 311; Perlbach 1881–1882: 226);

Bobelyn 1275 (Perlbach 1881–1882: 226);

Babolin 1290 (Klempin 1868–1936: III 98; Lorentz 1964: 10);

Babolni 1290 (Perlbach 1881–1882: 413);

Bobelin 1296 (Dreger 1748: IV 437; Klempin 1868–1936: III 259; Perlbach 1881–1882: 486; Lorentz 1964: 10), (Lubinus 1618);

Henr[ici] Bobelyn (n.o.) 1343 (Conrad 1970–1990: XI 216);

Iohanni Bobelin (n.o.) 1345 (Conrad 1970–1990: XI 460);

Bobbelyn 1504 (Lemcke 1919: 133; AP 1809);

Bubbelin 1521 (Lemcke 1919: 152);

Bobbelin 1628 (Klempin, Kratz 1863: 250)⁴, (Reilly 1789–1806);

Bebelin (Schmettau 1780);

Boebbelin (Gilly 1789);

Böbbelin (OVC 1819: 26; VO 1896: 17; HKSch150 1936; M100n; Rospond 1951: 14);

Böblin (Umtb 1836: 378; TSU 1846: 128);

Bobolino (Kozierowski 1934), 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 82; Białecki 2002: 28).

Słow. n. dzierżawcza *Bobolin* od n.o. *Bobola* (Taszycki 1965–1983: I 176) z suf. *-in-*, por. n.m. *Bobolice* (SG I 256–257; Belchnerowska, Bugalska, Jakus-Dąbrowska, Więcek 1976: 58; Belchnerowska 1995: 18),

⁴ *Bobbelyn* według Rzetelskiej-Feleszko, Dumy (1985: 110).

Bobolice, Bobolin (Rymut 1996–2005: I 231–232), w zapisach niemieckich typowe częste mieszanie *o z e* (por. Chludziński 2001: 59, 55).

Boryszewo, wieś sołecka, 10 km na południowy zachód od Darłowa:

Borisowe 1248 (Klempin 1868–1936: I 366, 373; Perlbach 1881–1882: 91, 99; Kozierowski 1934; Trautmann 1948–1949: I 112; Lorentz 1964: 15), 1253 (Klempin 1868–1936: I 451; Perlbach 1881–1882: 127), 1268 (Perlbach 1881–1882: 190), 1269 (Perlbach 1881–1882: 196), 1275 (Perlbach 1881–1882: 223), 1290 (Perlbach 1881–1882: 413);

Bonsowe 1248 (Dreger 1748: I 283, 284; Hasselbach, Kosegarten, Medem 1843: 793, 803; Klempin 1868–1936: I 366), 1252 (Dreger 1748: I 339; Hasselbach, Kosegarten, Medem 1843: 943), 1253 (Hasselbach, Kosegarten, Medem 1843: 966), 1268 (Dreger 1748: I 538; Klempin 1868–1936: II 201), 1269 (Dreger 1748: I 555), 1290 (Klempin 1868–1936: III 98);

Borsowe || *Bonsowe* 1252 (Klempin 1868–1936: I 431–432);

Borsowe 1252 (Perlbach 1881–1882: 118; Trautmann 1948–1949: I 112);

Bonszowe 1270 (Dreger 1748: II 107), 1271 (Klempin 1868–1936: II 935), 1275 (Dreger 1748: II 311);

Borissowe 1271 (Perlbach 1881–1882: 201), 1308 (Perlbach 1881–1882: 583);

Bousowe 1290 (Dreger 1748: IV 186);

Boussowe 1308 (Klempin 1868–1936: IV 313);

Bursowe 1477 (Lemcke 1919: 109), 1478 (Lemcke 1919: 111);

Bußow (Lubinus 1618);

Büssow (Schulenburg 1779–1785; Gilly 1789; AP 1809; OVC 1819: 26; Umtb 1836: 378; TSU 1846: 128; VO 1896: 23; M100n; HKSch150 1936; Rospond 1951: 20);

Bussow (Schmettau 1780);

Boryszewo (Kozierowski 1934; Rospond 1951: 20; M25 1962; WUNM 1980: I 136; Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 45; M100t 1993; Rymut 1996–2005: I 310; WUS 2002; Białecki 2002: 22; MGD 2005; Reszka 2006).

Przytaczane przez Rzetelską-Feleszko, Dumę (1985: 45) zapisy *Borizsowe* (właśc. *Burizsowe*) 1276, *Borisow* 1297, *Bursow* 1553 (wszystkie za Trautmann 1948–1949: I 112) dotyczą *Byszewa*, niem. *Büssow* k. Kołobrzegu, podobnie zapewne ts. zapisy u Lorentza (1964: 15).

Słow. n. dzierżawcza od n.o. *Borzysz* (Taszycki 1965–1983: I 233) lub *Borysz* (Taszycki 1965–1983: I 226, 233), będących skröceniami od n.o. takich jak *Borzysław*, *Borzywoj* (Taszycki 1965–1983: I 231, 234; Malec 1971: 69), z suf. *-ow-* || *-ew-*, por. n.m. *Borysów*, *Borysowo*, *Boryszewo*, *Borzyszkowo* (Sulimierski, Chlebowski, Walewski 1880–1902: I 334–338,

341), *Boryszew*, *Boryszewo* k. Płocka (Rymut 1996–2005: I 310). Zapisy *Bonsowe*, *Bonszowe*, które Lorentz (1964: 15) identyfikuje z n.m. *Büssow*, pol. *Byszewo* (pow. kołobrzeski), wynikają z mieszania sonantów *r – n – w* (Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 45). Zapisy potwierdzają przejście *ř > ʀ* (Rzetelska-Feleszko 1973: 226), co jednak nie znalazło odzwierciedlenia w formie powojennej. Usuwanie samogłoski *i* między spółgłoskami i podwajanie spółgłoski *-ss-* typowe w zapisach zniemczonych na Pomorzu (Chłudziński 2001: 57).

Borzyszkowo, osada, sołectwo Kowalewice, 10 km na wschód od Darłowa:

Langen Rehm oder Renkenhagen (Umtb 1836: 318);

Renkenhagen (TSU 1846: 128; VO 1896: 150; HKSch150 1936; Rospond 1951: 20);

Emiljanowo 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 83);

Emilianowo 1945–1950 (Białecki 2002: 31);

Borzyszkowiec 1945–1950 (Białecki 2002: 31);

Borzyszkowo (Rospond 1951: 20; M25 1962; WUNM 1980: I 138; M50 1988, tu niedaleko także *L. Emilianowo*; M100t 1993, jp.; Rymut 1996–2005: I 317; WUS 2002; Białecki 2002: 31; MGD 2005; Reszka 2006).

Niem. n. *Langen Rehm* topograficzna, I czł. to adi. *lang* ‘długi’, a II – prawdopodobnie ap. śrdniem. *rēme*, niem. *Riemen*, *Band* ‘pas, taśma, pasmo’ (używany do określania długich, wąskich kawałków powierzchni). Druga n. niem. dzierżawcza, złoż. z n.o. *Renke* (Gottschald 1982: 407; Bahlow 1985: 420; Zoder 1968: II 390) i ap. *Hagen* ‘gaj, żywopłot, ogrodzenie’, także ‘przysiółek, wybudowanie’.

Obie pol. n. pseudodzierżawcze, utworzone suf. *-owo*, pierwsza od im. *Emilian*, por. n.m. *Emilianowo*, *Emilianów* (Rymut 1996–2005: 13–14), druga – od n.o. *Borzyszek*, *Borzyszko* (Taszycki 1965–1983: VII 19), por. n.m. *Borzyszkowo* k. Więcborka (*Borziszcowo* około 1430, *Borzyszkowo* 1453), *Borzyszkowy* k. Bytowa (*Borschkow* 1351, *de Borzyszkowy* 1366) (Rymut 1996–2005: I 317), przejściowo forma z suf. *-owiec*.

Bukowo Morskie, wieś sołecka, 9,5 km na południowy zachód od Darłowa:

Bucouia 1250 (Dreger 1748: I 321; Hasselbach, Kosegarten, Medem 1843: 898; Klempin 1868–1936: I 403; Perlbach 1881–1882: 115; Lorentz 1964: 14);

Bucowe 1252 (Hasselbach, Kosegarten, Medem 1843: 943; Klempin 1868–1936: I 432; Perlbach 1881–1882: 118; Kozierowski 1934; Lorentz 1964: 14), 1253 (Hasselbach, Kosegarten, Medem 1843: 966; Klempin 1868–1936: I 451), 1286 (Dreger 1748: II 703; Perlbach 1881–1882: 127,

128), 1262 (Perlbach 1881–1882: 162, 165), 1264 (Perlbach 1881–1882: 171–173), 1266 (Perlbach 1881–1882: 176), 1267 (Perlbach 1881–1882: 180, 183), 1268 (Perlbach 1881–1882: 188–191), 1269 (Perlbach 1881–1882: 195), 1270 (Perlbach 1881–1882: 198), 1271 (Perlbach 1881–1882: 201–203), 1274 (Perlbach 1881–1882: 220), 1275 (Perlbach 1881–1882: 222–225, 228), 1278 (Perlbach 1881–1882: 251, 253–254), 1285 (Perlbach 1881–1882: 356–357, 359, 370), 1288 (Perlbach 1881–1882: 383, 396), 1290 (Perlbach 1881–1882: 413), 1295 (Perlbach 1881–1882: 484), 1299 (Perlbach 1881–1882: 516), 1302 (Perlbach 1881–1882: 539), 1303 (Perlbach 1881–1882: 550–551), 1306 (Perlbach 1881–1882: 570–571), 1308 (Perlbach 1881–1882: 583, 586);

de Bucouia 1268 (Perlbach 1881–1882: 186), 1271 (Dreger 1748: II 105; Perlbach 1881–1882: 201, 204), 1286 (Dreger 1748: IV 22), 1294 (Perlbach 1881–1882: 457), 1295 (Perlbach 1881–1882: 471), 1296 (Perlbach 1881–1882: 487);

Buchowe 1270 (Perlbach 1881–1882: 199), 1308 (Lorentz 1964: 14);

de Bucou 1274 (Klempin 1868–1936: II 288; Perlbach 1881–1882: 219),

Buchow 1278 (Klempin 1868–1936: II 379; Perlbach 1881–1882: 252), 1493 (Klempin, Kratz 1863: 146);

cenobium Bucouiense 1281 (Perlbach 1881–1882: 278);

cenobio Bucouiensi 1281 (Perlbach 1881–1882: 279);

de Bucovia 1287 (Perlbach 1881–1882: 373), 1324 (Klempin 1868–1936: VI 225);

ecclesie Bucoviensi 1287 (Perlbach 1881–1882: 381);

fratres Bucouiae 1287 (Klempin 1868–1936: III 24);

fratres Bucouie 1287 (Perlbach 1881–1882: 381), 1290 (Perlbach 1881–1882: 414);

ecclesie Bukoviensis 1288 (Klempin 1868–1936: III 52);

Buchouie 1289 (Perlbach 1881–1882: 398);

Buchovie 1289 (Perlbach 1881–1882: 398);

Buchouia 1289 (Klempin 1868–1936: III 80; Perlbach 1881–1882: 407), 1296 (Perlbach 1881–1882: 486);

de Buchouia 1298 (Klempin 1868–1936: III 242; Perlbach 1881–1882: 502),

ecclesie Bucouiensi 1290 (Perlbach 1881–1882: 414);

Bucouie 1291 (Perlbach 1881–1882: 428);

de Buco 1299 (Perlbach 1881–1882: 512);

Bucoue 1300 (Perlbach 1881–1882: 524);

Bucko 1324 (Klempin 1868–1936: VI 233);

Bukow 1308 (Clericus 1878–1880: 49), 1401 (Stojentin 1900: 5), 1423 (Lemcke 1919: 21), 1450 (Lemcke 1919: 83), 1523 (Klempin, Kratz 1863: 184) (Lubinus 1618);

ecclesiam Buchoviensem 1309 (Perlbach 1881–1882: 594);
Buchovia 1310 (Klempin 1868–1936: IV 423), 1312 (Klempin 1868–1936: V 51);

Buckow 1628 (Klempin, Kratz 1863: 250), (Schulenburg 1779–1785; Schmettau 1780; Gilly 1789; Reilly 1789–1806; AP 1809; OVC 1819: 26; Umtb 1836: 378);

See-Buckow (TSU 1846: 128; HKSch150 1936);

Seebuckow (VO 1896: 167);

See Buckow (Rospond 1951: 29; Białecki 2002: 35, 382);

Bukowo (Kozierowski 1934);

Bukownica 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 83; Białecki 2002: 35);

Bukowo Morskie (Rospond 1951: 29; M25 1962; WUNM 1980: I 196; Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 47; M100t 1993; WUS 2002; MGD 2005; Reszka 2006).

Rzetelska-Feleszko, Duma (1985: 47) podają jeszcze następujące zapisy: *Bucko* 1300 (Klempin, Kratz 1863: 36), *Bukow* 1479 (Klempin, Kratz 1863: 72–74), *Bukowe* 1491 (Klempin, Kratz 1863: 116). Nie ma ich jednak w przywoływanym źródle na podawanych stronach. W tych miejscach znajdują się jedynie komentarze wydawców, a nie tekst źródłowy.

Słow. n. topograficzna od ap. *buk* ‘gatunek drzewa’, z suf. *-ow-*, pierwotnie zapewne **Bukova* (fem.), w wielu zapisach rodzaj gramatyczny zatarty, końcówka *-ia*, *-iam* może wynikać z latynizacji nazwy (Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 47), por. liczne pol. n.m. od podstawy *buk*: *Buk*, *Bukowa*, *Bukowce*, *Bukowe*, *Bukowica*, *Bukowie*, *Bukowiec*, *Bukowina*, *Bukowinka*, *Bukowiny*, *Bukownica*, *Bukowno*, *Bukowo*, *Bukowsko*, *Bukowy Las*, *Buków*, *Bukówka*, *Bukówno* (Rymut 1996–2005: I 447–457). Według Rymuta (1996–2005: I 456), n. wsi równa n. jeziora *Bukowo*, por. *stagnum Bucowe* 1262 (Perlbach 1881–1882: 165), wówczas więc n. ponowiona.

W formach zniemczonych niekiedy uproszczenie wygłosu (bez spółgłoski *w*). Z czasem dodany dyferencyjny ap. *See* ‘jezioro; morze’. Podobnie z pol. formą powojenną, do której dodano dyferencyjny adi. *morski*. Po 1945 roku przejściowo n. z suf. *-ownica*.

Cisowo, wieś sołecka, 2,5 km na północny wschód od Darłowa:

Cysowe 1312 (Klempin 1868–1936: V 51; Kozierowski 1934; Lorentz 1964: 146);

Cyssow 1312 (Dreger 1748: VI 106);

Cyzowe 1321 (Klempin 1868–1936: VI 72);

Zyzowe 1321 (Klempin 1868–1936: VI 72; Lorentz 1964: 146);

Zizo 1321 (Klempin 1868–1936: VI 73; Lorentz 1964: 146);

Ziezow 1321 (Dreger 1748: VII 105; Reilly 1789–1806);
Zizowe 1321 (Dreger 1748: VII 114);
Cissowe 1330 (Klempin 1868–1936: VII 338; Trautmann 1948–1949: I 38);
Cziczowe 1431 (Lemcke 1919: 36; 1435 Lemcke 1919: 52);
Czysow 1447 (Lemcke 1919: 79);
Czisaw 1448 (Lemcke 1919: 82);
Tzisow 1451 (Lemcke 1919: 89);
Cziczow 1505 (Lemcke 1919: 136);
Czitzowe 1510 (Lemcke 1919: 143);
Sizow 1539 (Heyden 1961–1964: I 138);
Zitzow 1545 (Heyden 1961–1964: II 159; Schulenburg 1779–1785; Schmettau 1780; Umtb 1836: 317);
Citzow (Lubinus 1618);
Sitzow 1628 (Klempin, Kratz 1863: 299);
Zizow (Gilly 1789; AP 1809; OVC 1819: 24; TSU 1846: 131; VO 1896: 204; M100n; HKSch150 1936; Rospond 1951: 760)⁵;
Cisowo (Kozierowski 1934; Rospond 1951: 41, 760; M25 1962; WUNM 1980: I 258; Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 86; M100t 1993; Rymut 1996–2005: II 154; WUS 2002; Białecki 2002: 44; MGD 2005; Reszka 2006);
Zisow (Rospond 1951: 41).
 Słow. n. dwuznaczna: 1) topograficzna od ap. *cis* ‘gatunek drzewa, *Taxus baccata*’; 2) dzierżawcza od n.o. *Cis* (Taszycki 1965–1983: I 381, Malec 1982: 66), z suf. *-ow-*, por. n.m., por. n.m. od jednej z tych podstaw w całej Polsce: *Cis*, *Cisanka*, *Cisek*, *Cisew*, *Cisewie*, *Cisewo*, *Cisie*, *Cisiec*, *Cisina*, *Cisowa*, *Cisowiec*, *Cisownica*, *Cisownik*, *Cisowy*, *Cisów*, *Cisówka*, *Cisy* (Rymut 1996–2005: 151–155). Rzetelska-Feleszko (1973: 202) podaje, że w nazwie nastąpiła zmiana *t* > *ć*. Z kolei Lorentz (1964: 146) wywodzi n.m. od n.o. **Čičb* (: *čik*- ?) z odwołaniem do czeskiej n.m. *Čičov*, choć zapisy raczej nie uprawniają do tego.

Czarnolas, osada, sołectwo Jeżyczki, 11 km na południe od Darłowa:
Fo. [*Forsthaus, Försterei*] (VO 1896: 125 – brak n., ale informacja przy *Neuenhagen*);
F. (HSch150 1936);
F. Neuenhagen (M25n 1938);
Neuenhagen F. (Rospond 1951: 43);

⁵ Przywoływany przez Rzetelską-Feleszko, Dumę (1985: 86) zapis *Zizow* z roku 1553, z powołaniem się na Lorentza (1964: 146), dotyczy obiektu k. miejscowości *Kremmin*, pol. Krzemień (niem. *Kreis Saatzig*, pol. pow. stargardzki).

Neuenhagen Försterei (Bialecki 2002: 46);

Czarnolas (Rospond 1951: 43; WUNM 1980: I 271; WUS 2002; Białecki 2002: 46; Reszka 2006);

L. Czarnolas (M50 1988).

Pierwotnie niem. n. kulturowa, równa ap. *Forsthaus* 'leśniczówka' lub *Försterei* 'leśnictwo', potem dodany czł. relacyjny (lokalizujący), równy n.m. → *Neuenhagen*, pol. *Jeżyczki*. Po 1945 roku pol. n. *Czarnolas* nawiązująca semantycznie do n. niem., z adideacją do n. posiadłości J. Kochanowskiego, a więc relacyjna (przeniesiona), por. n.m. *Czarnolas* k. Ciepiewa (Czarny las 1880, *Czarnolas* 1901), k. Zwolenia (*Czarnolass*, *Carnolyass* 1508, *Czarnolyas* 1529) (Rymut 1996–2005: II 188).

Darłowiec, osada, sołectwo Domasławice, 3 km na południowy wschód od Darłowa:

Stadt Forst (Gilly 1789);

Stadtförsterei (OVC 1819: 24; TSU 1846: 131; VO 1896: 172);

U.F. (Umtb 1836: 317);

F. (HKSch150 1936);

Rügenwalde Forsthaus (Rospond 1951: 50; Białecki 2002: 50, 374);

Darłowiec (Rospond 1951: 50; M25 1962; WUNM 1980: I 297; M100t 1993; WUS 2002; Białecki 2002: 50; MGD 2005; Reszka 2006).

Pierwotnie niem. n. topograficzna (lokalizująca), złoż. z ap. *Stadt* 'miasto' (chodzi o Darłowo) i ap. *Forst* 'las', potem zmiana II czł. na *Försterei* 'leśnictwo'. W zapisie z pol. słowników I czł. to n.m. *Rügenwalde*, pol. Darłowo, a II – ap. *Forsthaus* 'leśniczówka'. Zapis z 1836 r. to skrót od wyrazu złożonego *Unterförsterei* 'podleśnictwo'. N. pol. relacyjna (dyferencyjna) od n.m. *Darłowo* z suf. *-ec*, por. n.m. *Darłowo* (Rymut 1996–2005: II 266), por. → *Kopań*.

Dąbki, wieś sołecka, 7,5 km na południowy zachód od Darłowa:

Noua Recha 1268 (Klempin 1868–1936: II 200; Kozierowski 1934);

Nigenwater 1515 (Lemcke 1919: 146);

Nieuwater (Lubinus 1618);

Newenwasser 1628 (Klempin, Kratz 1863: 250);

Neuwasser (Schmettau 1780; Gilly 1789; OVC 1819: 26; Umtb 1836: 377; TSU 1846: 129; VO 1896: 132; HKSch150 1936; Rospond 1951: 50);

Nowa rzeka [!] (Kozierowski 1934);

Zbożyn 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 82; Białecki 2002: 51);

Nowa Warszawa 1945–1950 (Białecki 2002: 51);

Dąbki (Rospond 1951: 50; M25 1962; WUNM 1980: I 300; M100t 1993; Rymut 1996–2005: II 275; WUS 2002; Białecki 2002: 51; MGD 2005; Reszka 2006).

Według K. Rymuta (1996–2005: II 275), n.m. pochodzi od n. rz. *Neuwasser*, wcześniej *Nowa Rzeka*, por. n.m. *noua reka* (potem *Neue Au?*) k. Rostoku 1240 (Hasselbach, Kosegarten, Medem 1843: 600) oraz zapisy odnoszące się do tej nazwy wodnej:

super Novam Recham 1266 (Perlbach 1881–1882: 177);

noua Recha 1266 (Lorentz 1964: 81);

nova aqua 1268 (Perlbach 1881–1882: 188);

ad novam recham 1268 (Perlbach 1881–1882: 189), 1269 (Perlbach 1881–1882: 196), 1271 (Perlbach 1881–1882: 201), 1275 (Perlbach 1881–1882: 223, 226), 1308 (Perlbach 1881–1882: 584);

et novam aquam 1268 (Perlbach 1881–1882: 190);

Ipsam vero novam recham 1275 (Perlbach 1881–1882: 224);

ad predictam novam recham 1275 (Perlbach 1881–1882: 227);

cum [...] novam recham 1290 (Perlbach 1881–1882: 413), 1308 (Perlbach 1881–1882: 585);

in aqua Recha 1290 (Perlbach 1881–1882: 414).

Por. n.w. *Nowa Rzeka* (Rzetelska-Feleszko, Duma 1977; Rzetelska-Feleszko 1987: 73).

Z kolei w dokumentach źródłowych raz po raz mowa o wsi (lub miejscu), gdzie ta rzeczka uchodzi do jeziora w tej okolicy:

et abinde procedant in locum, qui Lichow dicitur 1268 (Perlbach 1881–1882: 189);

Lychow 1269 (Perlbach 1881–1882: 196);

Lichowe 1271 (Perlbach 1881–1882: 201), 1275 (Perlbach 1881–1882: 223), 1308 (Perlbach 1881–1882: 584);

et abinde in locum, qui Lichowe dicitur; Lychowe 1275 (Perlbach 1881–1882: 226).

W opracowaniach tego terenu (Trautmann 1948–1949; Lorentz 1964; Rzetelska-Feleszko, Duma 1985; Rymut 1996–2005) brak jakiegokolwiek wzmianki o takiej nazwie. Być może jednak *Lichowe* było pierwotną, słowiańską nazwą osady. Prawdopodobne, że potem przestała istnieć lub została opanowana przez osadników niemieckich, którzy nadali jej nową nazwę, równą niem. nazwie przepływającego obok cieku.

Pol. n. *Zbożyn* pseudokulturowa, utworzona od ap. *zboże* (jakoby okolica była w nie bogata), → *Zbożewo*, ob. *Wiekowice*. N. *Nowa Warszawa* to adaptacja fonetyczna n. niem. z adideacją do n.m. *Warszawa* (stolica Polski była po wojnie odbudowywana przez cały naród). N. *Dąbki* topograficzna, równa ap. *dąbek* ‘mały dąb’ w pl., por. liczne n.m. od ap. *dąb*: *Dąb*, *Dąbek*, *Dąbie*, *Dąbki*, *Dąbkowice*, *Dąbrocz*, *Dąbrowa* (282 miejscowości o tej nazwie w Polsce!), *Dąbrowica*, *Dąbrowiec*, *Dąbrowo*, *Dąbrówczyn*, *Dąbrówka*, *Dęba*, *Dębczyno*, *Dębe*, *Dębiaki*, *Dębiany*, *Dębicz*, *Dębiec*, *Dę-*

bina, Dębiny, Dębiogóra, Dębionka, Dębniak, Dębnica, Dębniki, Dębno, Dębogóra, Dębowa Góra, Dębowiec, Dębowo, Dębówka, Debsk, Dębsko, Dęby (Rymut 1996–2005: II 271–345).

Dąbkowice, osada, sołectwo Dąbki, 15 km na południowy zachód od Darłowa:

Damkenort (OVC 1819: 26; TSU 1846: 128);

Damkeort (Umtb 1836: 377);

Damkerort (VO 1896: 37; HKSch150 1936; M100n; Rospond 1951: 50);

Damkord 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 82; Białecki 2002: 51);

Dąbkowice (Rospond 1951: 50; M25 1962; WUNM 1980: I 300; M100t 1993; WUS 2002; Białecki 2002: 51; MGD 2005; Reszka 2006)

Pierwotnie niem. n. dzierżawcza od n.o. *Damke* (Zoder 1968: I 339) i ap. *Ort* ‘miejsce, miejscowość’. Rzetelska-Feleszko, Duma (1985: 261) sugerują, że I czł. to słow. ap. *dąbek* ‘mały dąb’, ale to mało prawdopodobne w świetle czasu powstania tej osady.

Pierwsza pol. n. powojenna *Damkord* to adaptacja fonetyczna n. niem., potem *Dąbkowice* – n. pseudotopograficzna od ap. *dąbek* z suf. *-owice*, por. n.m. *Dąbkowice* (2) (Rymut 1996–2005: II 276).

Dobiesław, wieś sołecka, 13 km na południe od Darłowa:

Hans Abshagen (n.o., radny miejski w Koszalinie) 1448 (Lemcke 1919: 82; Chludziński 2003: 24);

Abtszhagensche (n.o., w zapisie chodzi o żonę mieszkańca Koszalina) 1448 (Lemcke 1919: 80; Chludziński 2003: 24);

Abbeteshagensche (n.o., w zapisie chodzi o żonę mieszkańca Koszalina) 1453 (Lemcke 1919: 95; Chludziński 2003: 24);

Tideke Apteshagen (n.o., mieszczanin z Koszalina) 1482 (Lemcke 1919: 114; Chludziński 2003: 24);

Apteshaghen 1503 (Lemcke 1919: 132);

Abtsshagen 1539 (Heyden 1961–1964: I 137);

Abbeteshagen 1545 (Heyden 1961–1964: II 151);

Abteshagen (Lubinus 1618);

Abtshagen 1628 (Klempin, Kratz 1863: 250), (Gilly 1789; Reilly 1789–1806; OVC 1819: 25; Umtb 1836: 378; TSU 1846: 128; VO 1896: 1; HKSch150 1936; Rospond 1951: 57);

Abtshaagen (Schmettau 1780);

Czarnolas 1945–1950 (Białecki 2002: 55);

Dobiesławowo 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 82; Białecki 2002: 55);

Dobiesław (Rospond 1951: 57; M25 1962; WUNM 1980: I 336; M100t 1993; Rymut 1996–2005: II 364; WUS 2002; Białecki 2002: 55; MGD 2005; Reszka 2006).

Pierwotnie niem. n. dzierżawcza, złoż z ap. średniem. *abbet*, niem. *Abt* ‘opat’ i ap. *Hagen* ‘gaj, żywopłot, ogrodzenie’, także ‘przysiółek, wybudowanie’, podobnie jak n.m. *Abtshagen* ‘osada opatów’ (pow. Grimmen, M–PP). Tu była własność opatów z → *Bukowa Morskiego*⁶, toteż wymienione na początku n.o. z Koszalina mogły powstać od darłowskiej n.m. (por. Chludziński 2003: 24, gdzie odniosłem się tylko do n.m. z pow. Grimmen).

Po 1945 roku pol. n. *Czarnolas* nawiązująca do n. posiadłości J. Kochanowskiego, a więc relacyjna (przeniesiona), por. wyżej n.m. → *Czarnolas*, potem zmiana zapewne ze względu na pomyłki. N.m. pseudodzierżawcza *Dobiesław*, *Dobiesławowo* od n.o. *Dobiesław* (Taszycki 1965–1983: I 480), bez suf. lub z suf. *-owo*, por. n.m. *Dobiesław* k. Pleszewa, k. Płotów, także *Dobiesławice* (Rymut 1996–2005: II 364–365).

Domasławice, wieś sołecka, 3 km na południowy wschód od Darłowa:

Dumazslevitze 1275 (Dreger 1748: II 332);

Domazłowitz 1315 (Klempin 1868–1936: V 227; Clericus 1878–1880: 59; Kozierowski 1934; Trautmann 1948–1949: I 53⁷; Lorentz 1964: 20);

Dummaszlouitz 1317 (Dreger 1748: VI 343);

Dummaszłowitz 1317 (Klempin 1868–1936: V 339; Lorentz 1964: 20);

Dummaszłowitze 1357 (Trautmann 1948–1949: I 53⁸);

Dameshaghen 1484 (Lemcke 1919: 118);

Damezhagen 1539 (Heyden 1961–1964: I 138);

Dameshagen (Lubinus 1618), 1628 (Klempin, Kratz 1863: 250);

Damshagen (Schulenburg 1779–1785; Schmettau 1780; Gilly 1789; AP 1809; Umtb 1836: 378; TSU 1846: 128; VO 1896: 37; HKSch150 1936; M100n; Rospond 1951: 60);

Dammshagen (OVC 1819: 25);

Domasławice (Kozierowski 1934; Rospond 1951: 60; M25 1962; WUNM 1980: I 354; Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 159; M100t 1993; Rymut 1996–2005: II 402; WUS 2002; Białecki 2002: 57; MGD 2005; Reszka 2006);

Damasławice 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 82; Białecki 2002: 57), n.uż. (Mazurkiewicz 1972: 82);

Domasławice 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 82; Białecki 2002: 57).

Słow. n. patronimiczna od n.o. *Domasław* (Taszycki 1965–1983: I 504; Malec 1971: 82), z suf. *-ice*, por. *Domasławice* (Rospond 1964: 56, Siciński

⁶ Por. więcej na ten temat – Jurkiewicz (2006: 127–140); tu dalsza bibliografia.

⁷ Według autora tego opracowania zapis dotyczy m. *Masławice*, niem. *Masselwitz* k. Postomina.

⁸ Według autora tego opracowania zapis dotyczy m. *Masławice*, niem. *Masselwitz* k. Postomina.

1973: 57). Z czasem n. hybrydalna ze skróconym I czł. słow. i II czł. niem. *Hagen* ‘gaj, żywopłot, ogrodzenie’, także ‘przysiółek, wybudowanie’ (Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 159), por. n.m. *Domasław*, *Domasławice* k. Jutrosina, k. Twardogóry, *Domasłów* (Rymut 1996–2005: II 402). Formy powojenne to warianty fonetyczno-graficzne nazwy słowiańskie.

Drozdowo, wieś sołecka, 8 km na północny wschód od Darłowa:

Drosdow (1539) (Heyden 1961–1964: I 133);

Drowsłow (Lubinus 1618⁹);

Drosedow (Schulenburg 1779–1785; Schmettau 1780; Gilly 1789; AP 1809; OVC 1819: 23; Umtb 1836: 318; TSU 1846: 127; VO 1896: 42; M100n; HKSch150 1936; Rospond 1951: 62; Lorentz 1964: 149);

Drozdowo (Kozierowski 1934; Rospond 1951: 62; M25 1962; WUNM 1980: I 366; Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 51; M100t 1993; Rymut 1996–2005: II 431; WUS 2002; Białecki 2002: 59; MGD 2005; Reszka 2006);

Drozdów 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 82; Białecki 2002: 59).

N. słow., dwuznaczna: 1. dzierżawcza od n.o. *Drozd* (Taszycki 1965–1983: I 526); 2. topograficzna od ap. *drozd* ‘gatunek ptaka’, z suf. *-ow-*, por. n.m. *Drozdowo* (pow. kołobrzeski) o zapisach od XII wieku (*Drosdouue* 1180, *Drosdowe* 1208, *Drosdowo* 1227), też *villa Drusedhow* 1343 (Conrad 1970–1990: XI 281), ob. *Drosedow* (k. Loitz, pow. Demmin, M–PP), *Drosedow* (pow. Neustrelitz, M–PP), *Drozdowo* (Nieckula 1971: 62), *Drozdowice*, *Drozdowiec*, *Drozdowo*, *Drozdów*, *Drozdówka*, *Drozdy* (Rymut 1996–2005: II 431–433). W zapisach zniemczonych typowe wstawianie samogłoski *e*, etymologicznie nieuzasadnionej, w celu rozbicia grupy spółgłoskowej (Chłudziński 2001: 58). *Drozdowo* i *Drozdów* to warianty rodzajowe ts. nazwy.

Gleźnowo, wieś sołecka, 12 km na południowy zachód od Darłowa:

Glesenowe 1268 (Klempin 1868–1936: II 201; Dreger 1748: I 538; Perlbach 1881–1882: 190; Kozierowski 1934; Lorentz 1964: 32), 1269 (Perlbach 1881–1882: 196; Dreger 1748: I 555), 1271 (Perlbach 1881–1882: 201), 1275 (Perlbach 1881–1882: 223; Dreger 1748: II 312), 1277 (Dreger 1748: II 550), 1278 (Klempin 1868–1936: II 378; Perlbach 1881–1882: 254; Dreger 1748: II 682), 1279 (Klempin 1868–1936: II 403; Perlbach 1881–1882: 263; Dreger 1748: III 25), 1290 (Klempin 1868–1936: III 98; Dreger 1748: IV 187; Perlbach 1881–1882: 413), 1308 (Klempin 1868–1936: IV 312–315; Perlbach 1881–1882: 583);

Gesenowe 1279 (Perlbach 1881–1882: 263);

⁹ Rymut (1996–2005: II 431) błędnie podaje *Drowstow*.

Glesenow 1278 (Perlbach 1881–1882: 252; Lorentz 1964: 32);
Glesenove 1308 (Klempin 1868–1936: IV 313);
Steinfort (Lubinus 1618);
Steinordt 1628 (Klempin, Kratz 1863: 250);
Stein Orth (Schmettau 1780);
Steinort (Gilly 1789; Reilly 1789–1806; OVC 1819: 26; Rospond 1951: 75, w nawiasie: *Alt Steinort*);
Alt Steinort (Umtb 1836: 377; TSU 1846: 130; Białecki 2002: 67, 266, 388);
Alt-Steinort (VO 1896: 6; HKSch150 1936);
Głędzianowo (Kozierowski 1934), 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 82; Białecki 2002: 67);
Gleznowo (Kozierowski 1934, jako drugi wariant);
Gleznowo 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 82; Białecki 2002: 67), n.uż. (Mazurkiewicz 1972: 82; ex 2006), (M100t 1993);
Gleżnowo (Rospond 1951: 74; M25 1962; WUNM 1980: I 457; Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 52–53; Rymut 1996–2005: III 142–143; WUS 2002; Białecki 2002: 67; MGD 2005; Reszka 2006).
 Perlbach (1881–1882: 631) i Rzetelska-Feleszko (1973: 68) podają, że *Glesenowe* to m. zaginiona.

Słow. n. dzierzawcza, zapewne pochodzi od n.o. **Gleżna*, por. n.o. *Glezyna* (Taszycki 1965–1983: II 123), *Glezyn*, *Glezyna* (Cieślikowa, Malec, Rymut 1995–2002: VI 16) od n.m. *Clyzyno* (1145), *Glesin* 1255, *Clossin* około 1300, *Glesen* (1415), *Glössen* 1653, ob. Klisino (gm. Głubczyce, pow. głubczycki, woj. opolskie) (Rymut 1996–2005: IV 501), ap. *glozna* ‘goleń; kość łokciowa’, *glozn* ‘kostka u nogi’ (Sławski 1952–1982: I 286), por. n.m. *Głaznowo* (Nieckula 1971: 73, od ts. podstawy). W zapisach ziemczonych typowe wstawianie samogłoski *e*, etymologicznie nieuzasadnionej, w celu rozbicia grupy spółgłoskowej (Chludziński 2001: 58).

Rzetelska-Feleszko (1973: 68) podaje, że w nazwie brak przegłosu **ěT* > ‘*aT*’, czyli zmiękczenia *ě* przed spółgłoską przedniojęzykową twardą, mimo że zjawisko to było częste w dialektach pomorskich. Uważa też (1973: 216), że w zapisach widać poświadczony *ž* (powstałe z *d*), choć powyższa etymologia już to wyklucza.

Niem. kalka *Steinort* (ap. *Stein* ‘kamień, głaz’ + ap. *Ort* ‘miejsce’) wynika zapewne z utożsamienia pierwotnej podstawy nazwy z ap. *głaz* ‘duży kamień’ (Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 52–53). Z czasem dodano do niej adi. dyferencyjny *alt* ‘stary’ dla odróżnienia od → *Neu Steinort*, pol. *Gleżnówko*.

W nazwie *Głędzianowo* adideacja do n.o. *Głędzianowski* (Taszycki 1965–1983: II 123; Cieślikowa, Malec, Rymut 1995–2002: III 48) od n.m.

Glandzanow (1335), *Glandzanowo* 1386, ob. Gledzianów (gm. Witonia, pow. łęczycki, woj. łódzkie), a ta od n.o. **Ględzian*, por. ap. *ględzieć* ‘pa-trzeć’ (Rymut 1996–2005: III 141), por. n.m. *Ględowo* (gm. Człuchów, woj. pomorskie) ponowioną z pobliskiej zaginionej wsi *Glandowo*: *von Glanden*, *off den velde Glanden* 1376, *Glanden* (1437), *Glandaw* 1570 (Rymut 1996–2005: III 139), o dwuznacznej etymologii: od niem. n.o. *Gland* (: ap. śrwniem. *glanz*, *glanst* ‘błysk, połysk, blask’, *glander* ‘świetny, wytwor-ny’) lub od pol. n.o. *Gląd* (Taszycki 1965–1983: II 122), (: stp. *ględać*, *glę-dzieć* ‘patrzyć, szukać’) (Chludziński 2006). Formy *Ględzianowo*, *Glężno-wo* hiperpoprawne z nieuzasadnioną nosówką ę.

Gleżnówko, osada, sołectwo Gleżnowo, 14 km na południowy zachód od Darłowa:

Neu Steinort (Umtb 1836: 377; TSU 1846: 130; M25n 1938; Rospond 1951: 75);

Neu-Steinort (VO 1896: 132; HKSch150 1936);

Gleżnówko (Rospond 1951: 74; WUNM 1980: I 457; WUS 2002; Bia-łecki 2002: 67; MGD 2005; Reszka 2006);

Gleżnowo (M25 1962; M50 1988);

Gleżnówko ex 2006.

Pierwotna n. niem. dyferencyjna, złożona z adi. *neu* ‘nowy’ i n.m. → *Steinort*, pol. *Gleżnowo*. Pol. n. *Gleżnówko* relacyjna (dyferencyjna) utwo-rzona od n.m. → *Gleżnowo* suf. *-ko*. N. *Gleżnowo* ponowiona.

Gorzebądz, osada, sołectwo Nowy Jarosław, 9 km na południowy wschód od Darłowa:

Gohrbandshof (VO 1896: 60; M100n; Rospond 1951: 83; Lorentz 1964: 34);

Gorzebądz (Rospond 1951: 83; WUNM 1980: I 486; Rzetelska-Fe-leszko, Duma 1985: 261; M50 1988; WUS 2002; Białecki 2002: 72; MGD 2005; Reszka 2006);

Nowy Jarosław (M25 1962);

Gorzebądz (M100t 1993; ex 2006).

Rzetelska-Feleszko, Duma (1985: 261) umieszczają n. *Gohrbandshof* wśród hybrydalnych (łączących elementy dwóch języków). Raczej jednak trzeba przyjąć, że całość to niem. n. dzierżawcza, złoż. z n.o. *Gohrband* (o genezie słow., ale zaadaptowana do niem. systemu językowego), por. Bahlw (1985: 177) i ap. niem. *Hof* ‘dwór, gospodarstwo’.

N. pol. wzorowana zapewne na n.m. *Gorzebądz* (gm. Sianów, pow. ko-szaliński, woj. zachodniopomorskie), *Ghorebanz* 1308, *Gurbanz* 1311 (Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 172; Rymut 1996–2005: III 251) od n.o. **Gorebądz*, por. *Gorzysław* (Taszycki 1965–1983: II 172), w II czł. **bądz* jak

w n.o. *Chociebą*, por. Malec (1971: 87, 65), *Bądz*, *Niesiebą*, *Przebą*, *Wszebą* (Taszycki 1965–1983). W formie *Gorzebą* nieuprawnione zmiękczenie wygłosowej spółgłoski. Efemerycznie n. *Nowy Jarosław* jako relacyjna (ponowiona) z wsi sołeckiej.

Gorzyca, osada, sołectwo Słowino, 12 km na południowy wschód od Darłowa:

UF. Göritz (Umtb 1836: 378);

Försterei (TSU 1846: 129, przy haśle *Göritz*);

Fo. [*Forsthaus, Försterei*] (VO 1896: 60 – brak n., ale informacja przy *Göritz*);

F. Göritz (HKSch150 1936);

Göritz, F. (Rospond 1951: 83);

Göritz Försterei (Białecki 2002: 72);

Gorzyce 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 83; Białecki 2002: 72), n.uż. (Mazurkiewicz 1972: 83);

Gorzyca (Rospond 1951: 83; WUNM 1980: I 488; WUS 2002; Białecki 2002: 72; Reszka 2006);

L. Gorzyca (M50 1988; M100t 1993).

Pierwotnie niem. n. relacyjna (dyferencyjna), od n.m. *Göritz*, pol. *Gorzyca*, gm. Malechowo, pow. sławieński (Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 211; Rymut 1996–2003: III 258; Chludziński 2005: 118) z fakultatywnym czł. *UF.* = *Unterförsterei* ‘podleśnictwo’ lub *F.* = *Fo.* = *Försterei* ‘leśnictwo’, niekiedy tylko ap. *Försterei* w funkcji n. kulturowej. N. pol. *Gorzyce*, *Gorzyca* także przeniesione, sporadycznie dodawany ap. określający *L.* = leśnictwo lub leśniczówka.

Jeżyce, wieś sołecka, 7 km na południe od Darłowa:

Jesitz 1252 (Klempin 1868–1936: I 432; Hasselbach, Kosegarten, Medem 1843: 943; Perlbach 1881–1882: 118; Lorentz 1964: 42);

Jesitz 1252 (Kozierowski 1934);

Antiqua Dubbesloveshagen 1320 (Lorentz 1964: 1);

Altenhagen 1628 (Klempin, Kratz 1863: 250; Gilly 1789; Reilly 1789–1806; OVC 1819: 25; Umtb 1836: 378; TSU 1846: 128; VO 1896: 3; HKSch150 1936; Rospond 1951: 110);

Jeżyce (Kozierowski 1934; Rospond 1951: 110; M25 1962; WUNM 1980: I 656; Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 160; M100t 1993; Rymut 1996–2005: IV 195; WUS 2002; Białecki 2002: 87; MGD 2005; Reszka 2006);

Dobiesław 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 83; Białecki 2002: 87);

Stary Dobiesław 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 83; Białecki 2002: 87).

Do XIII wieku istniała na tym miejscu osada słow., potem zapewne zaginęła (Perlbach 1881–1882: 633 podaje, że *Jesitz* to m. zaginiona), na jej miejscu powstała wieś niem.

Pierwotna słow. n. patronimiczna od n.o. *Jeż* (Taszycki 1965–1983: II 484), por. (Siciński 1973: 60), z suf. *-ice*, por. n.m. *Jeżowe*, *Jeżowice*, *Jeżów*, *Jeżyce* (Yssycz 1253, Ysicze 1292), dziś cz. Poznania, d. wieś (Rymut 1996–2005: IV 195). Zastępowanie słow. zakończenia przez niem. *-itz* typowe (por. Chludziński 2001: 59).

O ile zapis z roku 1320 rzeczywiście odnosi się do tej miejscowości, wówczas należy go traktować jako hybrydalną n. relacyjną (dyferencyjną), złoż. z adi. łac. *antiquus* ‘stary, dawny’, n.o. słow. *Dobiesław* (Taszycki 1965–1983: I 480) i ap. niem. *Hagen* ‘gaj, żywopłot, ogrodzenie’, także ‘przysiółek, wybudowanie’. Potem już niem. n. dyferencyjna z I czł. *alt* ‘stary’ i II – *Hagen*, dla odróżnienia od n.m. → *Neuenhagen*, pl. *Jeżyczki*.

N. *Dobiesław* i *Stary Dobiesław* to zapewne nawiązanie do formy wcześniejszej, przy czym druga jest relacyjna (dyferencyjna), por. pobliską m. → *Dobiesław* (chrzest powojenny).

Jeżyczki, wieś sołecka, 9 km na południe od Darłowa:

Nova Dubbesloveshagen 1320 (Lorentz 1964: 79);

Newenhagen 1628 (Klempin, Kratz 1863: 250);

Neuenhagen (Gilly 1789; Reilly 1789–1806; OVC 1819: 25; Umtb 1836: 378; TSU 1846: 128; VO 1896: 125; Lorentz 1964: 79);

Neuenhagen (Abtei) (HKSch150 1936);

Neuenhagen Abtei (Rospond 1951: 110; Białecki 2002: 87, 355);

Nowy Dobiesław 1945–50 (Mazurkiewicz 1972: 83; Białecki 2002: 87);

Jeżyczki (Rospond 1951: 110; M25 1962; WUNM 1980: I 656; M100t 1993; Rymut 1996–2005: IV 195; WUS 2002; Białecki 2002: 87; MGD 2005; Reszka 2006).

Podawany przez Rymuta (1996–2005: IV 195) zapis *Nienhagen* (Lubinus 1618) odnosi się do m. Jezierzany, gm. Postomino, pow. sławieński (Chludziński 2004: 96).

O ile zapis z roku 1320 rzeczywiście odnosi się do tej miejscowości, wówczas należy go traktować jako hybrydalną n. relacyjną (dyferencyjną), złoż. z adi. łac. *novus* ‘nowy’, n.o. słow. *Dobiesław* (Taszycki 1965–1983: I 480) i ap. niem. *Hagen* ‘gaj, żywopłot, ogrodzenie’, także ‘przysiółek, wybudowanie’. Potem już niem. n. dyferencyjna z I czł. *neu* ‘nowy’ i II – *Hagen*, dla odróżnienia od → *Altenhagen*, pol. *Jeżyce*. Z czasem dodany ap. *Abtei* ‘opactwo’ jako określenie przynależności.

N. pol. *Nowy Dobiesław* relacyjna (dyferencyjna), złoż. z adi. *nowy* i n.m. → *Dobiesław*, wcześniej także *Stary Dobiesław*, ob. *Jeżyce*. *Jeżyczki* to także n. relacyjna (dyferencyjna), utworzona od n.m. → *Jeżyce* suf. *-ka*.

Kępka, osada, sołectwo Jeżyczki, 8,5 km na południe od Darłowa:

Carlskamp (OVC 1819: 26; VO 1896: 27);

Carlshof (Umtb 1836: 378);

Karlskamp (TSU 1846: 130; HKSch150 1936; Rospond 1951: 123);

Kępka (Rospond 1951: 123; WUNM 1981: II 62; M50 1988; M100t 1993; WUS 2002; Białecki 2002: 96; MGD 2005; Reszka 2006);

Boryszewo (M25 1962).

Pierwotnie niem. n. dzierżawcza, złoż. z n.o. *Karl* i ap. *Kamp* (: łac. *campus*) ‘pole’ lub *Hof* ‘zagroda, gospodarstwo’, por. n.m. *Campe* 1307, *Camphof* 1819, ob. Kępnica k. Dobrzycy (pow. koszaliński), *Kamp* M100n, ob. Kępa Świeszyńska (pow. koszaliński), w których Rzetelska-Feleszko, Duma (1985: 15) doszukują się ap. słow., kasz. *kępa* ‘wzgórze, pagórek’, jednak ze względu na czas powstania osady to mało prawdopodobne, por. liczne miejscowości o n. *Kępa*, *Kępice*, *Kępina*, *Kępino*, *Kępiny*, *Kępka*, *Kępki*, *Kępno*, *Kępy* (Rymut 1996–2005: IV 412–423). N. pol. *Kępka* pseudotopograficzna, nawiązująca do brzmienia formy niemieckiej. N. *Boryszewo* ponowiona z n. sąsiedniej wsi.

Kopań, wieś sołecka, 4,5 km na północ od Darłowa:

Copam 1278 (Klempin 1868–1936: II 371; Kozierowski 1934; Lorentz 1964: 52);

Copan 1281 (Dreger 1748: III 90v; Lorentz 1964: 52), 1286 (Dreger 1748: IV 4), 1287 (Dreger 1748: IV 40), 1291 (Perlbach 1881–1882: 427, Dreger 1748: IV 231v), 1324 (Klempin 1868–1936: VI 233), 1333 (Conrad 1970–1990: VIII 270; Lubinus 1618), 1628 (Klempin, Kratz 1863: 251);

Cupan 1284 (Klempin 1868–1936: II 536);

Cýpan 1284 (Lorentz 1964: 52);

Cupan 1284 (Kozierowski 1934);

Kopande [!] 1545 (Heyden 1961–1964: II 159);

Kophan (Schulenburg 1779–1785; 41; Schmettau 1780);

Kopahn (Gilly 1789; AP 1809; OVC 1819: 24; TSU 1846: 127; VO 1896: 98; M100n; HKSch150 1936; Rospond 1951: 136);

Kopan (Umtb 1836: 317);

Kopań (Kozierowski 1934; Rospond 1951: 136; M25 1962; WUNM 1981: II 158; Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 173; M100t 1993; Rymut 1996–2005: V 125; WUS 2002; Białecki 2002: 104; MGD 2005; Reszka 2006);

Derłowice 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 82; Białecki 2002: 104).

N. słow. **Kopanjb*, być może dzierżawcza z suf. **-jb* od n.o. **Kopan*, por. *Kopanka* (Taszycki 1965–1983: III 75), choć może być także od verb. **kopati*, por. imiesłów *kopany* (: stp. *kopać* ‘drać, ryc, karczować’ (Urbańczyk, Twardzik 1953–2003: III 338), ap. *kopanka*, *kopańka* ‘niec-ka’ (Urbańczyk, Twardzik 1953–2003: III 339), *kopań* ‘rów, niecka’ (Sławski 1952–1982: II 452), kasz. *kopónka* ‘niec-ka’ (Sychta 1967–1976: II 204;

Lorentz 1964: 52), podobnie od ap. ros. *копань* ‘rów z wodą’, por. n.m. *Kopana*, *Kopanica*, *Kopanie*, *Kopaniewo*, *Kopanina*, *Kopanka* (Sulimierski, Chlebowski, Walewski 1880–1902: 371–374; Rymut 1996–2005: IV 122).

Pol. rekonstrukcja *Kopań* odpowiada n. pierwotnej. N. *Derłowice* relacyjna (dyferencyjna) od n.m. *Derłów*, ob. *Darłowo* z suf. *-ice*, por. n.m. *Darłowo* (Rymut 1996–2005: II 266), → *Darłowiec*.

Kopnica, wieś sołecka, 7 km na północny wschód od Darłowa:

Kupentcze 1456 (Trautmann 1948–1949: II 92);

Kopencze 1461 (Trautmann 1948–1949: II 92);

Kopentcze 1484 (Lemcke 1919: 116), 1496 (Lemcke 1919: 126);

Kupentze 1499 (Lemcke 1919: 129);

Kopenitz 1545 (Heyden 1961–1964: II 162);

Copnitz (Lubinus 1618¹⁰);

Copenitz 1628 (Klempin, Kratz 1863: 251; Lorentz 1964: 51);

Köpnitz (Schulenburg 1779–1785; Schmettau 1780, Umtb 1836: 317; VO 1896: 98; M100n; HKSch150 1936; Rospond 1951: 137);

Köpenitz (Gilly 1789; Reilly 1789–1806; AP 1809; OVC 1819: 24; TSU 1846: 127);

Kopanica (Kozierowski 1934), 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 82; Białecki 2002: 104);

Kopnica (Rospond 1951: 137; M25 1962; WUNM 1981: II 161; Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 274–275; M100t 1993; Rymut 1996–2005: V 131; WUS 2002; Białecki 2002: 104; MGD 2005; Reszka 2006).

N. słow., zapewne deminutywna od n. → *Kopań* (**Kopanjb*) z suf. *-ec* w pl., wtórnie z suf. *-ica* lub *-ice*, w zapisach zniemczonych zastępowanie słow. zakończenia przez niem. *-itz*, *-tze* typowe (por. Chłudziński 2001: 59). Możliwa też etymologia od ap. *kopanica* ‘rów, kanał, sztuczne koryto rzeki’ (Karłowicz, Kryński, Niedźwiecki, 1900–1927: II 464), por. n.m. *Kopanica* k. Augustowa (*Kopanica* 1839), k. Kargowej (*Copanicza* 1246, *Kopanica* 1299) (Rymut 1996–2005: V 122–123). Współczesna forma pol. *Kopnica* (bez *a*) zapewne pod wpływem form zniemczonych.

Kowalewice, wieś sołecka, 10,5 km na wschód od Darłowa:

Cūwalvitze 1351 (Trautmann 1948–1949: II 101);

Kugeluitze 1493 (Kratz 1862: 141);

Kugelvitze 1540 (Heyden 1961–1964: II 159);

Cugelwitz (Lubinus 1618);

Kugelwitz 1628 (Lorentz 1964: 57), (Schmettau 1780; Gilly 1789; OVC 1819: 25, jako *Kirchdorf*);

¹⁰ Rymut (1996–2005: V 131) błędnie podaje *Copenitz*.

Gross Kugelwitz 1628 (Klempin, Kratz 1863: 251);

Kügelwitz (AP 1809);

Alt Kugelwitz (Umtb 1836: 318; TSU 1846: 127; Rospond 1951: 141);

Alt-Kugelwitz (VO 1896: 4; HKSch150 1936);

Kowalewice (Kozierowski 1934; Rospond 1951: 141; M25 1962; WUNM 1981: II 183; Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 160¹¹; M100t 1993; Rymut 1996–2005: V 218; WUS 2002; Białecki 2002: 107; MGD 2005; Reszka 2006);

Kowalewice Stare 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 83; Białecki 2002: 107).

Słow. n. patronimiczna od n.o. *Kowal* (Taszycki 1965–1983: III 113) lub od ap. *kowal* z suf. *-ewice* (Siciński 1973: 62), por. n.m. *Kowalewice*, *Kowalewice*, *Kowalewo* (Sulimierski, Chlebowski, Walewski 1880–1902: 507–511), *Kowalewice* k. Nasielska (*Kovalevicze* 1414–1425, *Covalevicze* 1421), k. Ozorkowa (*Koualeuice* 1393, *Kovalevice* 1511–1523) (Rymut 1996–2005: V 218).

W formie zniemczonej adideacja do ap. *Kugel* ‘kula’ oraz typowe dla ówczesnych zwyczajów kancelaryjnych zastępowanie słow. zakończenia przez niem. *-itz*, *-itze* (por. Chludziński 2001: 59). Z czasem dodawany czł. dyferencyjny *gross* ‘duży, wielki’ lub *alt* ‘stary’ dla odróżnienia od → *Klein Kugeluitz*, *Neu Kugelwitz*, pol. *Kowalewiczki*.

Dzisiejsza forma polska to poprawna rekonstrukcja n. słow. Przejściwo dodawany czł. dyferencyjny *stary* dla odróżnienia od → *Kowalewic Nowych*, ob. *Kowalewiczek*.

Kowalewiczki, osada, sołectwo Kowalewice, 11,5 km na północny wschód od Darłowa:

minori Kugeluitze 1520 (Lemcke 1919: 150, zapis ten Lemcke określił jako dotyczący → *Kowalewic*, niem. *Alt-Kugelwitz*, po nim powtórzyli, bez łac. przymiotnika, Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 160);

Klein Kugeluitz 1628 (Klempin, Kratz 1863: 251);

VW. (Schmettau 1780);

Vorw. (Gilly 1789);

Kugelwitz (OVC 1819: 25, jako *Vorwerk*);

Neu Kugelwitz (Umtb 1836: 318; TSU 1846: 127; Rospond 1951: 141);

Neu-Kugelwitz (VO 1896: 129; HKSch150 1936);

Kowalewice Nowe 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 82; Białecki 2002: 107);

¹¹ W tym opracowaniu podano, z odwołaniem się do innych prac, nieistniejące zapisy dot. Kowalewic: *Gross Kugeluitz* (Lorentz 1964: 57; M100n; Kozierowski 1934) i Kowalewiczek: *Klein Kugeluitz* (Lorentz 1964: 57; M100n; Kozierowski 1934).

Kowalewko 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 82; Białecki 2002: 107);
Kowalewiczki (Rospond 1951: 141; M25 1962; WUNM 1981: II 183;
Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 160; M100t 1993; Rymut 1996–2005:
V 218; WUS 2002; Białecki 2002: 107; MGD 2005; Reszka 2006).

N. relacyjna (dyferencyjna), utworzona zapewne już na gruncie języka niem. od zniemczonej formy n.m. → *Kugelwitz*, pol. *Kowalewice*, choć pierwszy zapis hybrydalny z adi. łac. *minor* ‘mniejszy’, potem niem. *klein* ‘mały’ lub *neu* ‘nowy’. Przejściowo używana n. kulturowa, równa ap. niem. *Vorwerk* ‘folwark’.

Wszystkie n. pol. relacyjne (dyferencyjne), utworzone za pomocą adi. *nowy* lub suf. *-ko* i *-ki* od n.m. → *Kowalewice*.

Krupy, wieś sołecka, 7 km na wschód od Darłowa:

Grübenhaghen 1410 (Lemcke 1919: 17);

Grubenhaghen 1435 (Lemcke 1919: 52), 1474 (Lemcke 1919: 107),
1478 (Lemcke 1919: 112), 1482 (Lemcke 1919: 114), 1491 (Lemcke 1919:
121), 1497 (Lemcke 1919: 128), 1515 (Lemcke 1919: 146);

Grupenhagen 1448 (Lemcke 1919: 81), 1461 (Lemcke 1919: 103) (Lu-
binus 1618; Schmettau 1780; Gilly 1789; Umtb 1836: 318; VO 1896: 70;
HKSch150 1936; Rospond 1951: 147);

Grubenhagen 1628 (Klempin, Kratz 1863: 299);

Gruppenhagen (Reilly 1789–1806; OVC 1819: 25; TSU 1846: 131);

Halinowo 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 83; Białecki 2002: 110);

Krupy (Rospond 1951: 147; M25 1962; WUNM 1981: II 220; M100t
1993; Rymut 1996–2005: V 357; WUS 2002; Białecki 2002: 110; MGD
2005; Reszka 2006).

Niem. n. dwuznaczna: 1. dzierżawcza, złoż. z n.o. *Grup(e)*, por. *Hinrici*
Gruppen 1428/38, *Hans Grupe* 1508, *Grupe* (Zoder 1968: I 630), także *Jo-*
hannes Grube 1302, *Hinrick Grube* 1462, *Grube* (Zoder 1968: I 626), lub
ap. *Gruppe* ‘grupa, gromada’ i ap. *Hagen* ‘gaj, żywopłot, ogrodzenie’, także
‘przysiółek, wybudowanie’; 2. kulturowa, z I czł. równym ap. średniem.
grüppe, gniem. *Graben* ‘rów odpływowy’ (Zoder 1968: I 630).

Pierwsza n. pol. *Halinowo* pseudodzierżawcza, utworzona od n.o. *Ha-*
lina suf. *-owo*, por. n.m. *Halinin* (Sulimierski, Chlebowski, Walewski
1880–1902: III 20), *Halinin*, *Halinowo*, *Halinów* (Rymut 1996–2005:
III 461). Obecna n. pol. to adaptacja fonetyczno-słowotwórcza z adideacją
do n.o. *Krupa* (Taszycki 1965–1983: III 153; Rymut 1999–2001: I 469)
w pl. lub ap. *krupa*, *krupy* ‘pokruszone ziarna zbóż, kasza’ (Sławski 1952
–1982: III 175), por. n.m. *Krupy* k. Kocka, k. Sokołowa Podlaskiego, także
Krupa, *Krupczyno*, *Krupe*, *Krupice*, *Krupiec* (Rymut 1996–2005: V 354
–356, 358).

Leśnica, osada, sołectwo Bukowo Morskie, 9 km na południowy zachód od Darłowa:

Fichtberg (HKSch150 1936; Rospond 1951: 160);

Leśnica (Rospond 1951: 160; M25 1962, obok dopisek *L. Bukowo Morskie*; WUNM 1981: II 284; M50 1988; M100t 1993; WUS 2002; Białecki 2002: 117; Reszka 2006);

Leśnice (MGD 2005).

Pierwotna niem. n. topograficzna, złoż. z ap. *Ficht(e)* ‘świerk’ i ap. *Berg* ‘góra’. N. pol. *Leśnica*, *Leśnice* nawiązują do niej semantycznie, z adideacją do n.m. typu *Leśnica*, *Leśnice* (Rymut 1996–2005: VI 78–79).

Nowy Jarosław, wieś sołecka, 9 km na wschód od Darłowa:

Neu Järshagen (Umtb 1836: 318);

Neu Iersshagen (Umtb 1836: 379);

Neu Jersshagen (TSU 1846: 127; Rospond 1951: 216);

Neu-Järshagen (VO 1896: 128; HKSch150 1936);

Nowy Jarosław (Rospond 1951: 216; M25 1962; WUNM 1981: II 591; Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 263; WUS 2002; Białecki 2002: 148; MGD 2005; Reszka 2006);

Nw. Jarosław (M100t 1993).

Pierwotnie niem. n. relacyjna (dyferencyjna), utworzona za pomocą adi. *neu* ‘nowy’ i n.m. → *Järshagen*, pol. *Stary Jarosław*. N. pol. także relacyjna (dyferencyjna), z czł. odróżniającym *nowy*.

Nowy Kraków, osada, sołectwo Jeżyce, 7,5 km na południe od Darłowa:

Neu Krakow (OVC 1819: 25, jako *Försterei*);

O.F. Neu Krakow (Umtb 1836: 378; HKSch150 1936);

Neu Krackow (TSU 1846: 129);

Neu-Krakow (VO 1896: 128);

Neu Krakow Forst (Rospond 1951: 216; Białecki 2002: 148, 352);

Nowy Kraków (Rospond 1951: 216; WUNM 1981: II 593; WUS 2002; Białecki 2002: 117; Reszka 2006);

L. Nowy Kraków (M50 1988);

L. Nw. Kraków (M100t 1993);

L. Zagórze (MGD 2005).

Niem. n. relacyjna (dyferencyjna) z adi. *neu* ‘nowy’ wobec *Alt Krakow*, pol. *Stary Kraków* (*Johannes de Cracovia* 1296, *J. de Krakowe* 1298, *Krakow* 1351) w sąsiedniej gm. Sławno (Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 61). Niekiedy dodawany czł. określający *O.F.* = *Oberförsterei* ‘nadleśnictwo’ lub *Forst* ‘las’.

N. pol. także relacyjna (dyferencyjna) względem *Starego Krakowa* z adi. *nowy*. Nieobligatoryjnie dodawany czł. *L.* = *leśnictwo*, *leśniczówka*.

N. *L. Zagórze* relacyjna (lokalizująca), w której n.m. → *Zagórze*, ob. *Zagórzyn* (n. pobliskiej osady).

Palczewice, wieś sołecka, 7,5 km na północny wschód od Darłowa:

Palszeuithze 1285 (Klempin 1868–1936: II 547; Perlbach 1881–1882: 353; Kozierowski 1934; Lorentz 1964: 82);

Palszeuithsze 1285 (Dreger 1748: III 239);

Palseuitze 1285 (Lorentz 1964: 82);

Jerthslaw de Palsewische (n.o., wójt Darłowa) 1341 (Conrad 1970–1990: XI 61);

Paltzeuitze 1478 (Lemcke 1919: 112);

Paltzeuitze 1507 (Lemcke 1919: 139);

Paltzevitz (Lubinus 1618);

Baltzeuitz 1628 (Klempin, Kratz 1863: 251);

Palzwitz (Schmettau 1780; Gilly 1789; AP 1809; OVC 1819: 24; Umtb 1836: 317; TSU 1846: 128; VO 1896: 137; M100n; HKSch150 1936; Rospond 1951: 231);

Palczewice (Kozierowski 1934; Rospond 1951: 231; M25 1962; WUNM 1981: II 673; Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 162; M100t 1993; WUS 2002; Białecki 2002: 157; MGD 2005; Reszka 2006).

Przybrzezcie 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 82; Białecki 2002: 157);

Słów. n. patronimiczna od n.o. *Palec* (Taszycki 1965–1983: IV 181; Si-ciński 1973: 69) z suf. *-ewice*, por. n.m. *Palczew*, *Palczewo*, *Palczowice* (Sulimierski, Chlebowski, Walewski 1880–1902: VII 824–825). W formach zniemczonych typowe zastępowanie słow. zakończenia przez niem. *-itz*, *-itze* (por. Chludziński 2001: 59). Pol. forma *Palczewice* to poprawne odtworzenie n. słow. Przejęciowa n. *Przybrzezcie* pseudotopograficzna, utworzona od wyrażenia przyimkowego *przy brzozie* (stpol. *brzezcie*).

Pęciszewko, osada sołecka, 6 km na południe od Darłowa:

Petershagen 1406 (Lemcke 1919: 6), (Lubinus 1618), 1628 (Klempin, Kratz 1863: 250), (Schmettau 1780; Gilly 1789; Reilly 1789–1806; OVC 1819: 25; Umtb 1836: 378; TSU 1846: 130; VO 1896: 139; HKSch150 1936; Rospond 1951: 234);

Petershagen 1511 (Lemcke 1919: 144);

Pęciszewo 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 83; Białecki 2002: 159);

Pęciszewo 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 83; Białecki 2002: 159);

Piotrkowo 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 83; Białecki 2002: 159);

Pęciszewko 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 83; Białecki 2002: 159);

Pęciszewko (Rospond 1951: 234; M25 1962; WUNM 1981: II 705; M100t 1993; WUS 2002; Białecki 2002: 159; MGD 2005; Reszka 2006).

Rzetelska-Feleszko, Duma (1985: 72) próbują łączyć z tą n.m. zapisy dot. zaginionej miejscowości k. Bukowa w pow. sławieńskim: *Pomelowe* 1268 (Perlbach 1881–1882: 190; Klempin 1868–1936: II 201; Kozierowski 1934 *Pomilowo*; Lorentz 1964: 87), 1269 (Perlbach 1881–1882: 196), 1270 (Dreger 1748: II 107) itd. oraz *Pommelou* 1628 (Klempin, Kratz 1863: 283), przy czym ten drugi ewidentnie chybiony, ponieważ dot. miejscowości *Pomianowo* w pow. białogardzkim. Z kolei Perlbach (1881–1882: 640) podaje, że to zaginiona wieś.

Pierwotnie niem. n. dzierżawcza, złoż. z n.o. *Peter* w gen. i ap. *Hagen* ‘gaj, żywopłot, ogrodzenie’, także ‘przysiółek, wybudowanie’.

Pol. n. powojenne to substytucje fonetyczne n. niem. z adaptacjami gramatycznymi i adideacjami do n.o.: *Pęcisz* (Taszycki 1965–1983: IV 217), *Piotr(e)k* (Taszycki 1965–1983: IV 266). Postać *Pęciszewko* utworzona jako dyferencyjna dla odróżnienia od n.m. *Pęciszewo*, niem. Paulshof w pow. słupskim (Rospond 1951: 234; Białecki 2002: 159), ob. miejscowość nieistniejąca. Forma *Pęciszewko* zapewne pomyłkowa.

Porzecze, wieś sołecka, 4,5 km na południe od Darłowa:

Poretz 1262 (Klempin 1868–1936: II 92; Perlbach 1881–1882: 162; Dreger 1748: I 459; Kozierowski 1934; Lorentz 1964: 89), 1268 (Klempin 1868–1936: II 201; Perlbach 1881–1882: 188, 190; Dreger 1748: I 530, 538), 1269 (Perlbach 1881–1882: 196; Dreger 1748: I 555), 1271 (Perlbach 1881–1882: 201), 1275 (Perlbach 1881–1882: 223, 226), 1290 (Perlbach 1881–1882: 413; Klempin 1868–1936: III 98), 1308 (Klempin 1868–1936: IV 312–315; Dreger 1748: V 423; Perlbach 1881–1882: 583–584), 1324 (Klempin 1868–1936: VI 225; Dreger 1748: VII 225);

Porez 1268 (Klempin 1868–1936: II 195; Lorentz 1964: 89), 1275 (Perlbach 1881–1882: 226);

Protz 1628 (Klempin, Kratz 1863: 250);

Preetz (Schulenburg 1779–1785; Schmettau 1780; Gilly 1789; AP 1809; OVC 1819: 25; Umtb 1836: 378; TSU 1846: 130; VO 1896: 143; M100n; HKSch150 1936; Rospond 1951: 252);

Porzecze (Kozierowski 1934; Rospond 1951: 252; M25 1962; WUNM 1982: III 31; Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 245; M100t 1993; WUS 2002; Białecki 2002: 169; MGD 2005; Reszka 2006).

Rzetelska-Feleszko, Duma (1985: 245) rekonstruują n. jako **Porěčъ(je)* od wyr. przyimkowego *po rzece* (tu przepływa rz. Grabowa), a formy z XIII i XIV wieku mogą wskazywać na formę maskulinum *Porěčъ*. Lorentz (1964: 89) podaje także *Preetz* k. Franzburga (*Poreze* 1320/1323), na Rugii (*Poretze* 1318), por. ts. m. *Poresze*, *Poretse* 1254 (Niemeyer 2002: 26). Zapewne do niej odnoszą się n.o. z okolic Stralsundu: *Conrado de Pretze* 1341 (Conrad 1970–1990: XI 76), *Ev[er]hardo et Conr[ado] fratri-*

bus dictis de Porecze 1342 (Conrad 1970–1990: XI 96), *Everhardus Porecz et Conradus Porecz* 1342 (Conrad 1970–1990: XI 134), *Everhardo de Porecze* 1341 (Conrad 1970–1990: XI 77), *Everardo de Pretze* 1342 (Conrad 1970–1990: XI 133), *Evert van Poretze* 1344 (Conrad 1970–1990: XI 367), *Everhardo Porezen* 1344 (Conrad 1970–1990: XI 382).

Formy zmienione z typowymi zjawiskami fonetyczno-graficznymi: usuwaniem samogłoski *o* genetycznie uzasadnionej, stojącej między dwoma spółgłoskami oraz zapisem słów. zakończenia jako *-tz*, *-z* (Chludziński 2001: 58–59).

Rusko, wieś sołecka, 1 km na południe od Darłowa:

Rushagen (Lubinus 1618; Gilly 1789; Reilly 1789–1806; Umtb 1836: 378);

Russhagen 1628 (Klempin, Kratz 1863: 299; Schmettau 1780; Umtb 1836: 317; VO 1896: 156; Rospond 1951: 279);

Rußhagen (OVC 1819: 25; TSU 1846: 131; HKSch150 1936);

Rusko (Kozierowski 1934; Rospond 1951: 279; M25 1962; WUNM 1982: III 165; M100t 1993; WUS 2002; Białecki 2002: 186; MGD 2005; Reszka 2006).

N. dzierżawcza, prawdopodobnie niem. (ze względu na czas pierwszego zapisu i formę), I czł. to niem. n.o. *Rusch*, *Ruß*, *Rutsch* lub *Rutz* (Zoder 1968: II 460, 463, 364; Bahlow 1985: 440–441), a II – ap. niem. *Hagen* ‘gaj, żywopłot, ogrodzenie’, także ‘przysiółek, wybudowanie’. W podobny sposób utworzona n. pobliskiej miejscowości *Rusinowo* k. Postomina (*Rusenhausen* 1444, *Ruczenhagen* 1497, *Rutzenhagen* 1618) (Chludziński 2004: 106). Możliwe, że tu słów. n.o. *Rus*, *Rusz* (Taszycki 1965–1983: IV 517), por. n.m. *Rusowo* w pow. kołobrzeskim (*Ruzowe* 1172, *Ruzzowe* 1183) i *Rydzewo* k. Drawsko Pomorskiego (*Rossow* 1316, *Russow* 1337) (Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 77), gdzie podobne zapisy historyczne.

N. pol. *Rusko* to substytucja fonetyczna n. niem. z adideacją do słów. n.o. *Rusek*, *Rusko*, *Ruski* (Taszycki 1965–1983: IV 518, 520).

Sińczycza, wieś sołecka, 6 km na wschód od Darłowa:

Sinzicha 1275 (Klempin 1868–1936: III 303; Kozierowski 1934);

Schöningswalde (Schmettau 1780; Gilly 1789; OVC 1819: 25; Umtb 1836: 317; TSU 1846: 131; VO 1896: 164; HKSch150 1936; Rospond 1951: 290);

Sińczycza (Kozierowski 1934; Rospond 1951: 290; M25 1962; WUNM 1982: III 222; M100t 1993; WUS 2002; Białecki 2002: 191; MGD 2005; Reszka 2006).

Pierwotna n. słow., ponowiona z zaginionego potoku k. Sławna i Darłowa: *Sinzicha*, *Ginsurza* 1275 (Lorentz 1964: 112; Rzetelska-Feleszko,

Duma 1977: 108; Rzetelska-Feleszko 1987: 103), o wieloznacznej etymologii, por. n.m. *Sincice*, *Sińczyce* (Sulimierski, Chlebowski, Walewski 1880–1902: X 615–616).

Potem niem. n. dzierżawcza, złoż. z n.o. (: n.m.?) *Schöning*, por. *Heynemannus de Schenynghe* 1307, *Hans Schening* 1368/81, *Hans Schoning* 1388, *Elisab. Schöning* 1725 (Zoder 1968: II 552) i ap. *Hagen* ‘gaj, żywopłot, ogrodzenie’, także ‘przysiółek, wybudowanie’, por. n.m. *Schöningsthal*, pol. *Szemieliño*, gm. Dolice, woj. zachodniopomorskie (Stramek 2002: 38), gdzie błędna etymologia I czł. od adi. *schön* ‘ładny’.

Słowinko, osada, sołectwo Słowino, 11 km na południowy wschód od Darłowa:

Neu Schlawin (TSU 1846: 130; M100n; Rospond 1951: 296);

Neu-Schlawin (VO 1896: 131; HKSch150 1936);

Sławinek 1945–1950 (Białecki 2002: 195);

Słowin 1945–1950 (Białecki 2002: 195);

Szlawino 1945–1950 (Białecki 2002: 195);

Słowinko (Rospond 1951: 296; M25 1962; WUNM 1982: III 247; M50 1988; WUS 2002; Białecki 2002: 195; MGD 2005; Reszka 2006);

Słowino (M100t 1993).

Pierwotna niem. n. relacyjna (dyferencyjna), złoż. z adi. *neu* ‘nowy’ i n.m. → *Schlawin*, pol. *Słowino*. N. pol. także relacyjne: ponowione → *Słowin*, → *Słowino* lub dyferencyjne od n.m. → *Słowin(o)* za pomocą suf. *-ek*, *-ko*. Postać *Szlawino* utworzona pod wpływem formy niem.

Słowino, wieś sołecka, 10 km na południowy wschód od Darłowa:

Slouin 1262 (Klempin 1868–1936: II 92; Perlbach 1881–1882: 162; Dreger 1748: I 459; Kozierowski 1934; Trautmann 1948–1949: I 93; Lorentz 1964: 105), 1270 (Klempin 1868–1936: II 238; Perlbach 1881–1882: 198; Dreger 1748: II 57), 1271 (Klempin 1868–1936: II 248; Perlbach 1881–1882: 201), 1275 (Klempin 1868–1936: II 303; Perlbach 1881–1882: 223), 1308 (Dreger 1748: V 425; Perlbach 1881–1882: 583–584), 1330 (Dreger 1748: VIII 111v);

Sclouin 1275 (Perlbach 1881–1882: 226; Lorentz 1964: 105);

Sclavin 1275 (Perlbach 1881–1882: 226);

Sclauin 1275 (Klempin 1868–1936: II 306; Lorentz 1964: 105);

Slowyn 1275 (Perlbach 1881–1882: 226; Dreger 1748: II 312);

Slovigen 1275 (Perlbach 1881–1882: 226);

Slouigln 1275 (Dreger 1748: II 318);

Sclovin 1290 (Klempin 1868–1936: III 98);

Sclowin 1290 (Perlbach 1881–1882: 413);

Slovín 1308 (Klempin 1868–1936: IV 313; Trautmann 1948–1949: I 93), 1330 (Klempin 1868–1936: VII 351);

Slavin (Lubinus 1618);

Schlawin 1628 (Klempin, Kratz 1863: 250);

Schlawin (Schulenburg 1779–1785; Schmettau 1780; Gilly 1789; Reilly 1789–1806; AP 1809; OVC 1819: 25; Umtb 1836: 379; VO 1896: 5; Rospond 1951: 296);

Alt Schlawin (TSU 1846: 130);

Alt-Schlawin (HKSch150 1936);

Słowino (Kozierowski 1934; Rospond 1951: 296; M25 1962, też *Słowin*; WUNM 1982: III 247; Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 137; M50 1988; M100t 1993; WUS 2002; Białecki 2002: 195; MGD 2005; Reszka 2006);

Sławino (Kozierowski 1934, jako drugi wariant);

Słowin 1945–1950 (Białecki 2002: 195).

Rzetelska-Feleszko, Duma (1985: 137) podają też, odwołując się do źródeł, błędne zapisy: [Goslao de] *Slauin* (n.o.) 1258 (Perlbach 1881–1882: 150) dotyczy Sławna, a nie Słowina; n. *Slauin* 1259 u Perlbacha (1881–1882: 152) brak; zapis *Sleuyn* 1410 (Lemcke 1919: 17) dotyczy Śliwina, niem. *Schleffin* k. Gryfic.

Słow. n. z suf. *-in*, dwuznaczna: 1. topograficzna, od ps. ap. **slov-* || **slav-* (< ie. **kleu-* || **klou-*), podstawy wielu nazw wodnych, rdzenia oznaczającego wodę, płynięcie, por. n.m. *Sławno* (Borek 1968: 216); 2. dzierżawcza od n.o. *Słowie* (Taszycki 1965–1983: V 119) lub *Sława* (Taszycki 1965–1983: V 107), por. n.m. *Sławęcino* (Nieckula 1971: I 308), *Sławiec*, *Sławin*, *Sławków* (Sulimierski, Chlebowski, Walewski 1880–1902: X 780–782). Niektóre zapisy (*Sclauin*, *Sclovín*) adideowane do zlatynizowanej nazwy Słowian, por. Rzetelska-Feleszko, Duma (1985: 137).

Z czasem do formy zniemczonej dodany adi. *alt* ‘stary, dla odróżnienia od → *Neu Schlawin*, pol. *Słowinko*. *Słowino*, *Sławino*, *Słowin* to różne formy fonetyczno-graficzne ts. nazwy.

Stary Jarosław, wieś sołecka, 11 km na wschód od Darłowa:

Iaroslaveshagen 1300 (Klempin 1868–1936: I 194; Kozierowski 1934);

Jaroslaueshagen 1330 (Dreger 1748: VIII 111; Klempin, Kratz 1863: 122);

Jeroslaveshagena 1384 (Lorentz 1964: 39);

Yereslaveshaghen 1386 (Trautmann 1948–1949: I 56);

Jeretzlaueshaghen 1482 (Lemcke 1919: 118);

Jeretzlaueshagen 1490 (Lemcke 1919: 121);

Gerslaueshagen 1505 (Lemcke 1919: 136);
Jaroslaushagen XVI (Klempin 1868–1936: VII 351; Trautmann 1948–1949: I 56);
Jashagen (Lubinus 1618);
Jarsshagen 1628 (Klempin, Kratz 1863: 251);
Jaershagen (Schulenburg 1779–1785; Gilly 1789; AP 1809);
Iaershagen (Schmettau 1780¹²);
Järshagen (Reilly 1789–1806);
Järshagen (OVC 1819: 25);
Alt Järshagen (Umtb 1836: 318);
Alt Iershagen (Umtb 1836: 379);
Alt Jershagen (TSU 1846: 127);
Alt-Järshagen (VO 1896: 4; HKSch150 1936);
Jarosław (Kozierowski 1934);
Alt Järshagen (Rospond 1951: 309);
Stary Jarosław (Rospond 1951: 309; M25 1962; WUNM 1982: III 329; WUS 2002; Białecki 2002: 203; MGD 2005; Reszka 2006);
Str. Jarosław (M100t 1993).

Według Rzetelskiej-Feleszko, Dumy (1985: 263), n. hybrydalna, w I czł. słow. n.o. *Jarosław* (Taszycki 1965-1983: II 443, 446), a w II – ap. niem. *Hagen* ‘gaj, żywopłot, ogrodzenie’, także ‘przysiółek, wybudowanie’. Klempin, Kratz (1863: 122) sugerują, że n.m. pochodzi od n.o. *Jaroslaus I*, znanego też jako brat Martini Kozich ze Starego Jarosławia. Część zapisów poświadcza zmianę *ja-* > *je-* (Rzetelska-Feleszko 1973: 148; Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 263).

Z czasem w formie zniesionej doszło do uproszczenia I czł. W XIX wieku dodano czł. dyferencyjny *alt* ‘stary’ dla odróżnienia od → *Neu Jershagen*, pol. *Nowy Jarosław*. Postać *Jarosław* całkowicie spolonizowana. Ob. forma pol. *Stary Jarosław* nawiązuje do dyferencyjnego rozróżnienia niemieckiego.

Sulimice, wieś sołecka, 9,5 km na północny wschód od Darłowa:

Hans Tzyllemisse 1434 (Lemcke 1919: 70); *Hans Silmisse* 1451 (Lemcke 1919: 86); *vxor Hans Czilmissen* 1478 (Lemcke 1919: 112); *vxor Hans Cilmissen* 1482 (Lemcke 1919: 115); *Hans Cilmitcze* 1482 (Lemcke 1919: 116), mieszkaniiec Darłowa i wdowa po nim;
Czilmis 1446 (Lemcke 1919: 78);
Hinrik Czilmisse (n.o.) 1484 (Lemcke 1919: 118);
Hennink Czilmisse 1505 (Lemcke 1919: 134); *Hennink Czilmisse* 1505 (Lemcke 1919: 136); *Henning Cillemitzessche* 1520 (Lemcke 1919: 150);

¹² Rzetelska-Feleszko, Duma (1985: 263) podają błędny zapis z tego źródła: *Iershagen*.

1521 (Lemcke 1919: 152); *Henning Czilmisse* 1510, 142, skarbnik miejski Darłowa;

Sillemissee, Sczillemissee (n.o.) 1516 (Lemcke 1919: 146);

Cyllemitze 1475 (Lemcke 1919: 107; Trautmann 1948–1949: I 175);

Henningh Czilmitze (n.o.) 1493 (Stojentin 1895: 57);

Czilmisse 1506 (Lemcke 1919: 138);

Cilmitz (Lubinus 1618);

Zilmutz 1628 (Klempin, Kratz 1863: 251);

Zillnitz (Schulenburg 1779–1785; Schmettau 1780);

Zilmitz (Gilly 1789; AP 1809; OVC 1819: 23; TSU 1846: 128; M100n);

Zillmitz (Umtb 1836: 318; VO 1896: 203; HKSch150 1936; Rospond 1951: 318);

Sulimice (Kozierowski 1934; Rospond 1951: 318; M25 1962; WUNM 1982: III 376; Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 164–165; M100t 1993; WUS 2002; Białecki 2002: 209; MGD 2005; Reszka 2006);

Sulemice 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 82; Białecki 2002: 195).

Słow. n. patronimiczna z suf. *-ice* od n.o. **Želimъ* (Malec 1982: 78) lub *Sulim* (Taszycki 1965–1983: V 248; Siciński 1973: 75), por. (Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 164–165). W zapisach zniemczonych zastępowanie słow. zakończenia przez niem. *-isse*, *-itz*, *-itze* typowe (Chludziński 2001: 59). Dzisiejsza forma to poprawna rekonstrukcja n. słow.

Trzmielewo, osada, sołectwo Cisowo, 2 km na północ od Darłowa:

Tummelberg (M25n 1938; Rospond 1951: 340);

Trzmielewo (Rospond 1951: 340; WUNM 1982: III 477; M50 1988; M100t 1993; WUS 2002; Białecki 2002: 225; MGD 2005; Reszka 2006).

Trzmielowo M25 1962;

Pierwotna n. niem., dwuznaczna: 1. dzierżawcza, złoż. z n.o. *Tummel*, por. *Thomas Thümmel* 1405 (Bahlow 1985: 517), *Hans Tümmel* (: średniem. *tummel*, św. *tumel*, gniem. *Tummel* ‘wrzawa, zamieszanie’) 1666 (Zoder 1965: II 756); 2. kulturowa, złoż. z ap. *Tummel* ‘jp.’, por. ap. *Tummelplatz* ‘arena walki, miejsce do zabaw, punkt zborny’, i ap. *Berg* ‘góra’.

N. pol., może z naśladownictwem fonetycznym n. niem., dwuznaczna: 1. pseudodzierżawcza od n.o. *Trzmiel* (Rymut 1999–2001: II 625), por. *Czmiel* 1338 (Taszycki 1965–1983: I 427; Rymut 1999–2001: II 625); 2. topograficzna od ap. *trzmiel* z suf. *-owo*. Zapis *Trzmielowo* zapewne pomyłkowy.

Wicie, wieś sołecka, 11,5 km na północny wschód od Darłowa:

Clonnevytze 1485 (Trautmann 1948–1949: I 62);

Klonneuitze 1504 (Lemcke 1919: 133; Trautmann 1948–1949: I 24, tu chyba pomyłkowo 1505; 62; Trautmann 1948–1949: II 42, jp.);

Klonnevit 1505 (Lorentz 1964: 49);

Vitte (Lubinus 1618), 1628 (Klempin, Kratz 1863: 251), (Schmettau 1780; Gilly 1789; Reilly 1789–1806; OVC 1819: 24; Umtb 1836: 262; TSU 1846: 128; VO 1896: 187; HKSch150 1936; Rospond 1951: 351);

Witowo 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 84; Białecki 2002: 233);

Wittowo 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 84);

Wicie (Rospond 1951: 351; M25 1962; WUNM 1982: III 535; Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 213; M100t 1993; WUS 2002; Białecki 2002: 233; MGD 2005; Reszka 2006).

Słow. n. topograficzna od adi. *klonowy* z suf. *-ica*, por. n.m. *Klonowiec*, *Klonówka*, *Klonownica*, *Klonowo* (Sulimierski, Chlebowski, Walewski 1880–1902: IV 161–162), *Klonowice*, *Klonownica* (Rymut 1996–2005: IV 504–505), też n.w. *Klönnowitz* w pow. białogardzkim (Rzetelska-Feleszko 1973: 81; Rzetelska-Feleszko, Duma 1977: 55; Rzetelska-Feleszko 1987: 47; Chludziński 2000). W późniejszych zapisach zniemczonych następuje skrócenie nazwy do samej końcówki *-vitze* > *vitte*, por. (Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 213), może na wzór n.m. *Vitt* (*Witt*, *Vitt* 1694), *Vitte* (*Vitte* 1577, *Vitt* 1695) na Rugii (Niemeyer 2002: 90). W pełnych zapisach nazwy występuje przegłos **eT* > *oT* (Rzetelska-Feleszko 1973: 78).

Formy pol. *Witowo*, *Wittowo* to pseudodzierżawcze, z suf. *-owo*, adaptacje fonetyczno-morfologiczne n. niem. z adideacją do słow. n.o. *Wit* (Tańczyki 1965–1983: VI 128). Obecna postać to adaptacja fonetyczna n. niem. z obocznością *t* : *ć*.

Wiekowice, wieś sołecka, 15,5 km na południowy zachód od Darłowa:

Neu Wicke (Umtb 1837: 449);

Neu Wiek (TSU 1846: 130 jako *Kolonie*);

Neuwieck (VO 1896: 132);

Wieck (HKSch150 1936; Rospond 1951: 352);

Wiekowo 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 82; Białecki 2002: 234), (M25 1962), n.uż. (Mazurkiewicz 1972: 82);

Zbożewo 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 82; Białecki 2002: 234);

Wiekowice (Rospond 1951: 352; WUNM 1982: III 538; M100t 1993; WUS 2002; Białecki 2002: 234; MGD 2005; Reszka 2006).

Niem. n. relacyjna (dyferencyjna), utworzona za pomocą adi. *neu* ‘nowy’ i n.m. → *Wicke*, *Wie(c)k*, pol. *Wiekowo*. W użyciu była także niem. n. relacyjna (ponowiona), równa n.m. *Wieck*.

Pol. n. *Zbożewo* pseudokulturowa, utworzona od ap. *zboże* (jakoby okolica była w nie bogata), → *Zbożyn*, ob. *Dąbki*. N. *Wiekowo* relacyjna (ponowiona) z n. pobliskiej miejscowości. N. *Wiekowice* relacyjna (dyferencyjna) z suf. *-ice* od n.m. → *Wiekowo*.

Wiekowo, osada sołecka, 14,5 km na południowy zachód od Darłowa:

Wich 1253 (Dreger 1748: I 344; Hasselbach, Kosegarten, Medem 1843: 966; Klempin 1868–1936: I 451; Perlbach 1881–1882: 127; Lorentz 1964: 135), 1268 (Perlbach 1881–1882: 190), 1269 (Dreger 1748: I 555; Perlbach 1881–1882: 196), 1271 (Perlbach 1881–1882: 201), 1275 (Perlbach 1881–1882: 223, 226), 1277 (Dreger 1748: II 550), 1290 (Klempin 1868–1936: III 98; Dreger 1748: IV 186; Perlbach 1881–1882: 413), 1308 (Klempin 1868–1936: IV 312–315, Perlbach 1881–1882: 583);

Wicke 1628 (Klempin, Kratz 1863: 250), (Umtb 1837: 449);

Wiecke (Schulenburg 1779–1785; Schmettau 1780; Gilly 1789; AP 1809; OVC 1819: 25);

Wyck (Umtb 1836: 378);

Wiek (TSU 1846: 130);

Alt-Wieck (VO 1896: 6; HKSch150 1936);

Alt Wieck (Rospond 1951: 352);

Wiekowo (Rospond 1951: 352; M25 1962; WUNM 1982: III 538; Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 30–31; M100t 1993; WUS 2002; Białecki 2002: 234; MGD 2005; Reszka 2006).

Słow. n. kulturowa, zapewne równa ap. *wik* ‘osada handlowa, nieobronne podgrodzie, gdzie odbywały się targi’ (Kowalenko, Labuda, Lehr-Spławiński 1961–1996: VI 457), por. Rzetelska-Feleszko, Duma (1985: 30–31), n.m. *Wieck* k. Kamienia Pom., Greifswaldu, na Rugii i Wolinie. Z czasem do formy zniemczonej dodany dyferencyjny adi. *alt* ‘stary’ dla odróżnienia od → *Neuwieck*, pol. *Wiekowice*. Dzisiejsza forma pol. *Wiekowo* pseudodzierżawcza z suf. *-owo* od n.o. *Wiek* (Taszycki 1965–1983: VI 56).

Zagórzyn, osada, sołectwo Domasławice, 6 km na południowy wschód od Darłowa:

Wolfshagen (Umtb 1836: 378);

Voshagen (TSU 1846: 128);

Vosshagen (VO 1896: 188; Rospond 1951: 376);

Voßhagen (HKSch150 1936);

Zagórze 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 82; Białecki 2002: 247);

Zagórzyn (Rospond 1951: 376; M25 1962; WUNM 1982: III 688; M100t 1993; WUS 2002; Białecki 2002: 247; MGD 2005; Reszka 2006).

Pierwotna n. niem. dzierżawcza, jednak pierwszy zapis chyba pomyłkowy, tu jako I czł. n.o. *Wolf* (: ap. *Wolf* ‘wilk’) (Zoder 1968: II 860; Bahlow 1985: 569), potem konsekwentnie n.o. *Voss* (ap. dniem. *Voss*, gniem. *Fuchs* ‘lis’) (Zoder 1968: I 514; Bahlow 1985: 151), II czł. to ap. *Hagen* ‘gaj, żywopłot, ogrodzenie’, także ‘przysiółek, wybudowanie’.

N. pol. pseudotopograficzne, utworzone od wyrażenia przyimkowego *za górą*, obecna forma z suf. *-in*, por. n.m. *Zagórze* k. Białogardu (*Seger* 1325), *Zagórki* k. Słupska (*Sagerke* 1756, 1780), *Zagórzycza* k. Słupska (*Sagerick* 1440, *Zaghertcz* 1485) (*Rzetelska-Feleszko*, *Duma* 1985: 246–247).

Zakrzewo, wieś sołecka, 5 km na północny wschód od Darłowa:

Sachs-Höhe od. *Ob. Sack* (Umtb 1836: 317, tu także *Mittel Sack*, *Unt. Sack*);

Sackshöhe (TSU 1846: 131; VO 1896: 157, też *Mittel-*, *Ober-*, *Unter-Sackshöhe* 118, 135, 184; HKSch150 1936; Rospond 1951: 377);

Maślankowo 1945–1950 (*Mazurkiewicz* 1972: 82; *Bialecki* 2002: 248);

Rachu-Ciachu 1945–1950 (*Bialecki* 2002: 248);

Sacko 1945–1950 (*Mazurkiewicz* 1972: 82; *Bialecki* 2002: 248);

Saska Góra 1945–1950 (*Bialecki* 2002: 248);

Zacko 1945–1950 (*Bialecki* 2002: 248);

Zakrzewo Dolne 1945–1950 (*Bialecki* 2002: 248);

Zakrzewo Górne 1945–1950 (*Bialecki* 2002: 248);

Zakrzewo (Rospond 1951: 377; M25 1962, też *Zakrzewo-Górne*, *-Środkowe*, *-Dolne*; WUNM 1982: III 704; M100t 1993, tu podział na *Zakrzewo Grn.*, *Zakrzewo Dln.*; WUS 2002; *Bialecki* 2002: 248; MGD 2005, *Zakrzewo Górne* na pn. i *Dolne* na pd.; *Reszka* 2006).

Pierwotnie n. niem., zapewne dzierżawcza, złoż. z n.o. *Sachs* lub *Sack* (*Zoder* 1968: II 466; *Bahlow* 1985: 441) i ap. *Höhe* 'wzniesienie, wzgórze'. Do tej n. dodawane lub zastępujące I czł. dyferencyjne adi.: *ober* 'górny', *mittel* 'środkowy', *unter* 'dolny'.

Pol. n. *Maślankowo* pseudodzierżawcza od n.o. *Maślanka* (*Taszycki* 1965–1983: III 421) z suf. *-owo*. *Sacko*, *Saska Góra*, *Zacko* to adaptacje fonetyczne n. niem., podobnie należy chyba traktować nieco humorystyczną formę *Rachu-Ciachu*. N. *Zakrzewo* również nawiązuje fonetycznie do niem. pierwowzoru, tu jednak adideacja do n.m. typu *Zakrzew*, *Zakrzewiec*, *Zakrzewo*, *Zakrzów* (*Sulimierski*, *Chlebowski*, *Walewski* 1880–1902: XIV 315–323) od wyrażenia przyimkowego *za krzem* (*krzewem*) z suf. *-ewo*. Niekiedy dodawane dyferencyjne adi.: *górny*, *środkowy*, *dolny*.

Zielnowo, wieś sołecka, 5,5 km na północny wschód od Darłowa:

Selnowe 1275 (*Klempin* 1868–1936: II 303; *Perlbach* 1881–1882: 223, 226; *Dreger* 1748: II 317; *Kozierowski* 1934; *Trautmann* 1948–1949: II 32; *Lorentz* 1964: 110), 1277 (*Dreger* 1748: II 555);

Zelno 1301 (*Klempin* 1868–1936: IV 12; *Perlbach* 1881–1882: 527; *Dreger* 1748: V 78; *Trautmann* 1948–1949: II 32; *Lorentz* 1964: 110);

- Zelnam* 1301 (Perlbach 1881–1882: 527, Klempin 1868–1936: IV 12);
Zelnowe 1308 (Klempin 1868–1936: IV 312; Perlbach 1881–1882: 584; Dreger 1748: V 424; Trautmann 1948–1949: II 32; Lorentz 1964: 110);
Selne 1322 (Klempin 1868–1936: VI 144), 1474 (Lemcke 1919: 107);
Zelne 1322 (Lorentz 1964: 110), 1464 (Lemcke 1919: 105), 1482 (Lemcke 1919: 114–116), 1484 (Lemcke 1919: 116), 1487 (Lemcke 1919: 118), 1495 (Lemcke 1919: 126), 1500 (Lemcke 1919: 130), 1503 (Lemcke 1919: 132), 1505 (Lemcke 1919: 134, 136);
Selene 1330 (Klempin 1868–1936: VII 338; Trautmann 1948–1949: II 32; Lorentz 1964: 110);
Sellin 1461 (Lemcke 1919: 103);
Peter Zellin (n.o., mieszkaniec Darłowa) 1493 (Lemcke 1919: 123);
de Zelne 1506 (Lemcke 1919: 137);
de Zelna 1509 (Lemcke 1919: 141);
de Czelne 1515 (Lemcke 1919: 145);
Sellen (Lubinus 1618; Schulenburg 1779–1785; Schmettau 1780; Gilly 1789; AP 1809; OVC 1819: 25; Umtb 1836: 317; TSU 1846: 131; VO 1896: 169; M100n; HKSch150 1936; Rospond 1951: 384);
Selna 1628 (Klempin, Kratz 1863: 299);
Zieleniewo (Kozierowski 1934), 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 83; Białecki 2002: 252), n.uż. (Mazurkiewicz 1972: 83);
Żukowiec 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 83; Białecki 2002: 252);
Zielnowo (Rospond 1951: 384; M25 1962; WUNM 1982: III 764; Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 92–93; M100t 1993; WUS 2002; Białecki 2002: 252; MGD 2005; Reszka 2006);
Lepperowo 2006 (Kowalski, Głuchowski 2006).
- Słow. n. topograficzna od adi. *zielny* ‘ziołowy’ z suf. -owo, zapisy z wygłosowym -o mogą oznaczać również suf. -ow(o), gdyż z czasem – w formach zniemczonych – następowało upraszczanie wygłosu, por. (Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 92–93), n.m. *Zieleniewo* k. Kołobrzegu (*Zelnowe* 1285, *Selenowe* 1286), *Sellnow* zaginione k. Białogardu 1809 (Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 92), *Zielin* k. Gryfic (*Zelin* 1308, *Selyn* 1321, *Sellin* 1334) (Rzetelska-Feleszko, Duma 1991: 91), *Sellin* na Rugii (*Selljyn* 1294, *Sellyn* 1318, *Sellin* 1577) (Niemeyer 2002: 56), *Zielnowo* (Kęsikowa 1976: 156).
- Współczesna n. pol. jest poprawną rekonstrukcją n. słow. N. *Żukowiec* pseudodzierżawcza od n.o. *Żuk* (Taszycki 1965–1983: VI 370) z suf. -owiec. N. *Lepperowo* kulturowa (pamiątkowa) od n.o. *Lepper* (nazwisko zamieszkującego w tej wsi działacza związkowego i polityka) z suf. -owo.
- Żukowo Morskie**, wieś sołecka, 3 km na południowy zachód od Darłowa:

Zukow 1205 (Klempin 1868–1936: I 107; Perlbach 1881–1882: 12; Dreger 1748: I 72; Kozierowski 1934; Lorentz 1964: 120), 1215 (Hasselbach, Kosegarten, Medem 1843: 234), 1328 (Klempin 1868–1936: VII 227), 1495 (Lemcke 1919: 125), 1504 (Lemcke 1919: 133);

Sucowe 1224 (Dreger 1748: I 113), 1275 (Klempin 1868–1936: II 306; Perlbach 1881–1882: 226; Trautmann 1948–1949: II 59, Lorentz 1964: 120), 1310 (Klempin 1868–1936: IV 423¹³), 1321 (Klempin 1868–1936: III 72);

Sucowo 1227 (Dreger 1748: I 125);

Sukouw 1240 (Dreger 1748: I 209);

Suco 1269 (Dreger 1748: I 550);

Suchowe 1275 (Perlbach 1881–1882: 223, 226), 1277 (Dreger 1748: II 553), 1308 (Perlbach 1881–1882: 584);

de Sukow 1299 (Klempin 1868–1936: III 374), 1317 (Klempin 1868–1936: V 360), 1318 (Dreger 1748: VI 363), 1505 (Lemcke 1919: 136), 1509 (Lemcke 1919: 141), 1519 (Lemcke 1919: 148), 1520 (Lemcke 1919: 150), 1667 (Kratz 1862: 524);

de Sucow 1300 (Dreger 1748: V 55), 1308 (Dreger 1748: V 462), 1372 (Dreger 1748: X 399);

Tidemannus Sucow (n.o.) 1308 (Perlbach 1881–1882: 582);

Thidemannus Sukowe (n.o.) 1311 (Klempin 1868–1936: V 16);

Suckow 1321 (Dreger 1748: VII 105), 1628 (Klempin, Kratz 1863: 299), 1719 (Stojentin 1895: 282; Gilly 1789; Reilly 1789–1806; AP 1809; OVC 1819: 25; TSU 1846: 131; VO 1896: 177; M100n);

Tidericus Zucow 1439 (Lemcke 1919: 67), *Tydericus Zukow* 1439 (Lemcke 1919: 69), *Tydericus Żukow* 1443 (Lemcke 1919: 72), *Tidericus Sukowe* b.r. (po 1443), 164 (n.o., protonotariusz i prokurator w Lubece);

Johannes Zukow 1459 (Lemcke 1919: 101), *Johannis Sukow* 1475 (Lemcke 1919: 108) (n.o., kapłan z Gdańska), *Petri Sukow* 1466 (Lemcke 1919: 106) (n.o., brat kapłana z Gdańska);

Sukowe 1511 (Lemcke 1919: 144);

Sukow (Lubinus 1618; Umtb 1836: 317);

Sucko (Schulenburg 1779–1785; Schmettau 1780);

Adl. Suckow (Kozierowski 1934);

Suckow-See (Kozierowski 1934);

Żukowo (Kozierowski 1934, w dwóch artykułach hasłowych);

See-Suckow (HKSch150 1936);

Żurawiec 1945–1950 (Mazurkiewicz 1972: 82; Białecki 2002: 258);

See Suckow (Rospond 1951: 391);

¹³ Wątpliwe jest, czy chodzi o tę samą miejscowość.

Żukowo Morskie (Rospond 1951: 391; M25 1962; WUNM 1982: III 800; M100t 1993; Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 94–95; WUS 2002; Białecki 2002: 258; MGD 2005; Reszka 2006).

Podawany przez Rzetelską-Feleszko, Dumę (1985: 95) zapis *Suckow* 1411 (za: Trautmann 1948–1949: II 59) dotyczy *Żukowa* (Sławieńskiego), niem. *Suckow*, natomiast zapisu *de Sucow* 1308 brak w przywoływanym źródle (za: Perlbach 1881–1882: 581).

Słow. n. dzierżawcza od n.o. *Žuk* (Taszycki 1965–1983: VI 370), choć możliwa też etymologia od ap. *žuk*, z suf. *-ow-*, bardzo rozpowszechniona w Słowiańszczyźnie, także na Pomorzu, por. n.m. *Žuków*, *Žukowa*, *Žukowice*, *Žukowo* (Sulimierski, Chlebowski, Walewski 1880–1902: XIV 842–849), *Suckow*, pow. Usedom, M-PP (*Sukouw* 1298, *Sucowe* 1317, *Sucow* 1317) (Niemeyer 2001: 58), *Suckow*, pow. Güstrow, M-PP (*Sucowe* 1226, 1229, *Zukowe* 1281) (Mühlner 2003: 31), *Žukowo*, gm. Brojce, woj. zachodniopomorskie (*Sucowe* 1224, *Sukouwo* 1227, *Suco* 1269), *Žukowo*, gm. Suchań, woj. zachodniopomorskie (*Zukowe* 1270, *Zuchaw* 1280, *Suckow* 1487), *Žuków*, gm. Przelewice, woj. zachodniopomorskie (*Zukowe* 1269, *Sucow* 1372, *Suckow* 1477) (Rzetelska-Feleszko, Duma 1991: 60), *Žukowo*, gm. Żukowo, woj. pomorskie (*Sucou* 1201, *Sucowia* 1209, *Sukowe* 1313) (Kęsikowa 1976: 159; Breza, Treder 1999: 230), *Žukowo*, gm. Czersk, woj. pomorskie (*Zukowo* 1355, *de Zykw* 1362) (Kęsikowa 1976: 159).

Do formy zniemczonej dodawane czł. dyferencyjne: *adlig* ‘szlachecki’ (nieobligatoryjny, zwyczajowy) i lokalizujący *See* ‘jezioro, morze’, zapewne dla odróżnienia od położonego też w pow. sławieńskim *Suckow*, pol. *Żukowo* (Sławieńskiego) (*Suckow* 1553, 1581, *Sukow* 1631) (Rzetelska-Feleszko, Duma 1985: 95) (Białecki 2002: 258).

Pol. forma *Żukowo* to poprawna rekonstrukcja n. słów. Z czasem dodany czł. dyferencyjny *morski*. N. *Żurawiec* zapewne pomyłkowa.

3. Podsumowanie

Klasyfikacja nazw

A. Nazwy słowiańskie (25)

1. topograficzne (6)

a) sekundarne (4)

– z suf. *-ic-* (1): **Klonowica*

– z suf. *-ow-* (3): **Bukowa*, *Bukowo*, *Zielnowo*

b) od wyrażen przyimkowych (2): *Porzecze*, **Porěčb*

2. kulturowe (1)

a) prymarne (1): **Wik*

3. dzierżawcze (4)
 - a) sekundarne (4)
 - z suf. *-in(o)* (1): *Bobolin*
 - z suf. *-ow(o)* || *-ew(o)* (3): **Borzyszewo, Gleźnowo, Żukowo*
 4. patronimiczne, z suf. *-(ow)ice* (6): **Barcice* || **Barzewice* || **Barczyce, Domasławice, Jeżyce, Kowalewice, Palczewice, Sulimice*
 5. relacyjne (ponowione), prymarne (3): *Bukowo, Nowa Rzeką, Sińczyca*
 6. dwuznaczne (5)
 - a) sekundarne (5)
 - z suf. *-ica* (1): *Kopanica*
 - z suf. *-in-* (1): *Sławino* || *Słwin* || *Słowino*
 - z suf. *-jś* (1): *Kopań*
 - z suf. *-ow-* (2): *Cisowo, Drozdowo* || *Drozdów*
- B. Nazwy niemieckie (73)
1. topograficzne (3)
 - a) komponowane (3): *Fichtberg, Langen Rehm, Stadt Forst*
 2. kulturowe (5)
 - a) prymarne (3): *Forsthaus, Försterei* (× 2), *Vorwerk*
 - b) komponowane (2): *Stadtförsterei, Unterförsterei*
 3. dzierżawcze (13)
 - a) komponowane (13): *Abtshagen, Carlshof, Damkenort, Gohrbandshof, Karlskamp, Neuenhagen Abtei, Petershagen, Renkenhagen, Rußhagen, Sackshöhe, Schöningwalde, Vossnagen, Wolfshagen*
 4. relacyjne (27)
 - a) ponowione, prymarne (3): *Kugelwitz, Neuwasser, Wieck*
 - b) dyferencyjne (16): *Adl. Suckow, Altenhagen, Alt Järshagen, Alt Kugelwitz, Alt Schlawin, Alt Steinort, Alt Wieck, Gross Kugelwitz, Klein Kugelwitz, Neuenhagen, Neu Jersnagen, Neu Krakow, Neu Kugelwitz, Neu Schlawin, Neu Steinort, Neu Wiek*
 - c) lokalizujące (8): *Göritz Försterei, Neuenhagen Försterei, Neu Krakow Forst, O.F. Neu Krakow, Rügenwalde Forsthaus, See Buckow, See Suckow, UF. Göritz*
 5. substytucje (adaptacje) nazw słowiańskich, prymarne (22): *Barzwitz, Böb(b)(e)lin, Buckow, Büssow, Domazlowitz, Drosow, Glesenow, Järshagen, Klönnevit, Kopahn, Köpnitz, Kugelwitz, Palzwitz, Poretz, Preetz, Schlawin, Sellen, Suckow, Vitte, Wiek, Zillnitz, Zi(t)zow*
 6. kalki nazw słowiańskich (1): *Steinort*
 7. dwuznaczne (2): *Grubenhagen* || *Gruppenhagen, Tummelberg*

C. Nazwy polskie (84)

1. (pseudo)topograficzne (10)
 - a) prymarne (2): *Dąbki, Kępka*
 - b) sekundarne (4)
 - z suf. *-ica* (1): *Leśnica*
 - z suf. *-ice* (1): *Leśnice*
 - z suf. *-owice* (1): *Dąbkowice*
 - z suf. *-ownica* (1): *Bukownica*
 - c) od wyrażenia przyimkowego (4): *Przybrzezie, Zagórze, Zagórzyn, Zakrzewo*
2. (pseudo)kulturowe (3)
 - a) sekundarne (3)
 - z suf. *-in* (1): *Zbożyn*
 - z suf. *-ewo* || *-owo* (2): *Lepperowo, Zbożewo*
3. (pseudo)dzierżawcze (9)
 - a) prymarne (1): *Dobiesław*
 - b) sekundarne (8):
 - z suf. *-ow(o)* (6): *Borzyszkowo, Dobiesławowo, Emilianowo, Halinowo, Maślankowo, Wiekowo*
 - z suf. *-owiec* (2): *Borzyszkowiec, Żukowiec*
4. relacyjne (32)
 - a) ponowione (10): *Boryszewo, Czarnolas* (× 2), *Gleźnowo, Gorzebądz, Gorzyca, Gorzyce, Nowy Jarosław, Słwin, Słowino, Wiekowo*
 - b) dyferencyjne (20)
 - sekundarne, z suf. *-ec* (1): *Darłowiec*
 - sekundarne, z suf. *-ek* (1): *Sławinek*
 - sekundarne, z suf. *-ice* (2): *Derłowice, Wiekowice*
 - sekundarne, z suf. *-ki* (2): *Jeżyczki, Kowalewiczki*
 - sekundarne, z suf. *-ko* (5): *Gleźnówko, Głęźnówko, Kowalewko, Pęciszewko, Słowinko*
 - komponowane (9): *Bukowo Morskie, Kowalewice Nowe, Nowy Dobiesław, Nowy Jarosław, Nowy Kraków, Stary Dobiesław, Zakrzewo Dolne, Zakrzewo Górne, Żukowo Morskie*
 - c) lokalizujące (2): *L. Nowy Kraków, L. Zagórze*
5. substytucje nazw niemieckich, prymarne (15): *Damkord, Krupy, Nowa Warszawa, Pęciszewo, Pęciszewo, Piotrkowo, Rachu-Ciachu, Rusko, Sacko, Saska Góra, Szlawino, Wicie, Witowo, Wittowo, Zacko*
6. resubstytucje (14): *Barzowice, Bobolino, Boryszewo, Damasławice, Dobiesław, Domasławice, Gleźnowo, Głędzianowo, Głęźnowo, Jarosław, Kopnica, Stary Jarosław, Sulemice, Zieleniewo*
7. dwuznaczne (1): *Trzmielewo*

D. Hybrydy (6): *Antiqua Dubbesloveshagen, Damshagen, Iaroslaves-hagen, minori Kugeluitze, Nova Dubbesloveshagen, Sclavin*

W gminie Darłowo istnieje obecnie 45 miejscowości, dla których było lub jest używanych w sumie 188 nazw, nie licząc wielu wariantów ortograficznych i gramatycznych, a także dialekalnych (w odniesieniu do języka niemieckiego: wysoko- i dolnoniemieckie).

25 toponimów ma genezę słowiańską. W okresie kolonizacji niemieckiej i później zostały one przejęte przez osadników i przetrwały przez wieki zniekształcone tylko w niewielkim stopniu. Niemcy z kolei zakładali następne miejscowości (zazwyczaj przy istniejących wcześniej słowiańskich), którym nadawali swoje nazwy (73), przy czym z zapisów wynika, że było to osadnictwo średniowieczne i XIX-wieczne, związane z regulacją gruntów na Pomorzu. Wszystkie nazwy po 1945 roku zostały albo odtworzone (słowiańskie, przeważnie poprawnie), albo w różny sposób adaptowane do języka polskiego (niemieckie).

W zakresie semantyki spotykamy przede wszystkim wiele nazw osobowych, zwłaszcza słowiańskich, ale też po kilka niemieckich i polskich, które są podstawami omówionych nazw miejscowych. Pokazują one, jak zmieniała się historia tej ziemi, gdyż nazewnictwo jest jej wiernym odbiciem.

Jeśli chodzi o strukturę, to nazwy słowiańskie i polskie są zwykle sekundarne (tworzone za pomocą sufiksów) i prymarne, natomiast niemieckie – najczęściej komponowane, sporadycznie prymarne, nie wystąpiła natomiast żadna nazwa sekundarna. Nazwy niemieckie to przeważnie substytucje fonetyczno-graficzne i morfologiczne nazw słowiańskich, przy czym została zastosowana cała paleta sposobów adaptacji.

Bibliografia

- AP 1809. *Topographisch-Militairische Atlas von den Herzogthümern Pomern*, Weimar.
- BAHLOW H. 1985. *Deutsches Namenlexicon*, [b.m.w.]: Suhrkamp Taschenbuch Verlag.
- BELCHNEROWSKA A. 1995. *Toponimia byłych powiatów kołobrzeskiego i koszalińskiego*, Gdańsk: Gdańskie Towarzystwo Naukowe.
- BELCHNEROWSKA A., BUGALSKA H., JAKUS-DĄBROWSKA E., WIĘCEK B. 1976. Nazwy miast Pomorza Środkowego, [w:] *Ze studiów nad toponimią Pomorza Środkowego*, (red.) E. Homa. Koszalin: Koszaliński Ośrodek Naukowo-Badawczy, 55–92.
- BIAŁECKI T. (red.) 2002. *Słownik współczesnych nazw geograficznych Pomorza Zachodniego z nazwami przejściowymi z lat 1945–1948*, Szczecin: Książnica Pomorska, Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Szczecińskiego, Archiwum Państwowe w Szczecinie.
- BOREK H. 1968. *Zachodniosłowiańskie nazwy toponimiczne z formantem -bn*, Wrocław: Opolskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk.

- BOREK H. 1988, *Nazwy relacyjne w toponimii*, [w:] *V Ogólnopolska Konferencja Onomastyczna*, (red.) K. Zierhoffer. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM, 43–51.
- BREZA E., TREDER J. 1999. *Nazwy miast Pomorza Gdańskiego*, Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego [wyd. II poprawione i poszerzone].
- CHLUDZIŃSKI A. 2000. *Toponimia powiatu białogardzkiego*, Poznań: Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej UAM [maszynopis rozprawy doktorskiej].
- CHLUDZIŃSKI A. 2001. Sposoby adaptacji słowiańskich nazw geograficznych z ziemi białogardzkiej w języku niemieckim, [w:] *VI Konferencja Kaszubsko-Pomorska pt. Rozwój nazewnictwa lokalnego na Pomorzu Zachodnim. Pomorska toponomastyka i onomastyka na przestrzeni dziejów, materiały z konferencji, Darłowo, 8–9 września 2000 r.*, (red.) W. Łysiak. Poznań: Muzeum Pomorza Środkowego, Muzeum-Zamek w Darłowie, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UAM, Instytut Sławistyki PAN, 53–63.
- CHLUDZIŃSKI A. 2003. Nazwy mieszkańców Koszalina w „Liber beneficiorum domus Corone Marie prope Rugenwold (1406–1528)”, *Rocznik Koszaliński* 31: 23–43.
- CHLUDZIŃSKI A. 2004. Nazwy miejscowe gminy Postomino, [w:] *Historia i kultura Ziemi Sławieńskiej*, t. III: *Gmina Postomino*, (red.) W. Rączkowski, J. Sroka. Sławno: Fundacja „Dziedzictwo”, Wydawnictwo „Margraf”, 91–118.
- CHLUDZIŃSKI A. 2005. Nazwy miejscowe gminy Malechowo, [w:] *Historia i kultura Ziemi Sławieńskiej*, t. IV: *Gmina Malechowo*, (red.) W. Rączkowski, J. Sroka. Sławno: Fundacja „Dziedzictwo”, 2005, 113–141.
- CHLUDZIŃSKI A. 2006. Nazwy miejscowe gminy Człuchów. Cz. I: B–K, [w:] *Ziemia Człuchowska, Kaszuby, Pomorze. Materiały z konferencji 8–9 września 2006 r.*, (red.) C. Obracht-Prondzyński [w druku].
- CIEŚLIKOWA A., MALEC M., RYMUT K. (red.) 1995–2002. *Słownik etymologiczno-motywacyjny staropolskich nazw osobowych*, cz. 1–7, Kraków: Wydawnictwo Naukowe DWN, Instytut Języka Polskiego PAN.
- CLERICUS L. 1878–1880. *Geschichte des Geschlechts der Herren, Freiherren und Grafen von Puttkamer*, Berlin: Grosser.
- CONRAD K. (red.) 1970–1990. *Pommersches Urkundenbuch*, Bd. I–VII, 2. Auflage, Bd. VIII–XI, Köln–Wien–Graz: Böhlau.
- DREGER F. 1748. *Codex Diplomaticus oder Urkunden...*, Band I: *bis Anno 1269*, Stettin. Bd. II–XI [materiały rękopiśmienne w Centralnej Bibliotece Wojska Polskiego, sygn. Rkps. 501].
- GILLY D. 1789. *Karte des Königl. Preuss. Herzogthums Vor- und Hinter Pommern*, Berlin: Simon Schropp & Comp.
- GOTTSCHALD M. 1982. *Deutsche Namenkunde. Unsere Familiennamen*, Berlin–New York: Walter de Gruyter.
- HASSELBACH K.F., KOSEGARTEN J.G.L., MEDEM VON F. (wyd.) 1843. *Codex Pomeraniae Diplomaticus...*, Bd. 1, Greifswald: Koch.
- HEYDEN H. (red.) 1961–1964. *Protokolle der pommersches Kirchenvisitationen*, t. I–III, Köln–Graz: Böhlau.
- HKSch150 1936. *Heimatkarte des Kreises Schlawe*, Breslau–Dt. Lissa: Flemmings Verlag. [mapa topograficzna w skali 1 : 150 000].
- JURKIEWICZ J.L. 2006. *Pomorski szlak cystersów*, Gdynia–Pelplin: Wydawnictwo „Region”, Wydawnictwo „Bernardinum”.
- KARŁOWICZ J., KRYŃSKI A., NIEDŹWIECKI W. (red.), 1900–1927. *Słownik języka polskiego*, t. I–VIII, Warszawa: Kasa im. Mianowskiego.

- KĘSIKOWA U. 1976. *Nazwy geograficzne Pomorza Gdańskiego z sufiksem -ov-*, Gdańsk: Gdańskie Towarzystwo Naukowe, Ossolineum.
- KLEMPIN R. 1868–1936. *Pommersches Urkundenbuch*, t. I–VII, Stettin: Veröffentlichungen der Historischer Kommission für Pommern.
- KLEMPIN R., KRATZ G. 1863. *Matrikeln und Verzeichnisse der pommerschen Ritterschaft vom XIV bis das XIX Jahrhundert*, Berlin: Mittler's Sortimentsbuchhandlung.
- KOWALENKO W., LABUDA G., LEHR-SPLAWIŃSKI T. (red.) 1961–1996. *Słownik starożytności słowiańskich*, t. I–VIII, Wrocław: Komitet Słowianoznawstwa Polskiej Akademii Nauk, Ossolineum.
- KOWALSKI M., GŁUCHOWSKI P. 2006. W Lepperowie wszyscy chcą dostać rentę, *Gazeta Wyborcza* z 21.04.2006: 1, 18.
- KOZIEROWSKI S. 1934. *Atlas nazw geograficznych Słowiańszczyzny Zachodniej*, z. 1: *Pomorze Zachodnie*, Poznań: Instytut Zachodni [wznowienie – 1945].
- KRATZ G. 1862. *Urkundenbuch zur Geschichte des Geschlechts von Kleist*, Berlin: H. Schindler.
- LEMCKE H. (red.) 1919. *Liber beneficiorum Domus Corone Marie prope Rugenwold*, Stettin: Léon Saunier Buchhandlung.
- LORENTZ F. 1964. *Slawische Namen Hinterpommerns*, (red.) F. Hinze. Berlin: Akademie-Verlag.
- LUBINUS E. 1618. *Nova Illustrissimi Principatus Pomeraniae Descriptio Cum adiuncta Principum Genealogia et Principum veris et potiorum Urbium imaginibus Nobilium Insignibus*, Amsterdam, skala 1 : 240 000, Szczecin: Wydawnictwo Archiwum Państwowego w Szczecinie [reprint z 2000 roku].
- M25 1962. *Polska mapa topograficzna w skali 1 : 25 000: Powiat Sławno*, Warszawa: Główny Zarząd Topograficzny WP.
- M50 1988. *Polskie wojskowe mapy topograficzne, skala 1 : 50 000*, Warszawa: Sztab Generalny WP.
- M100N 1913. *Niemiecka mapa topograficzna w skali 1 : 100 000*.
- M100N 1938. *Niemiecka mapa topograficzna w skali 1 : 25 000*.
- M100T 1993. *Mapa topograficzna Polski w skali 1 : 100 000*, arkusze: Koszalin (N-33-69/70), Ustka (N-33-57/58), Warszawa: Główny Zarząd Topograficzny WP, Państwowe Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych.
- MALEC M. 1971. *Budowa morfologiczna staropolskich złożonych imion osobowych*, Wrocław: Ossolineum.
- MALEC M. 1982. *Staropolskie skrócone nazwy osobowe od imion dwuczłonowych*, Wrocław: Ossolineum.
- MAZURKIEWICZ M. 1972. *Zmiany w nazewnictwie miejscowości Pomorza Zachodniego po 1945 r.*, cz. II: *woj. koszalińskie*, Szczecin: Instytut Zachodnio-Pomorski w Szczecinie, Ośrodek Badań Naukowych KTSK w Koszalinie.
- MGD [2005]. *Gmina Darłowo*, mapa w skali ok. 1 : 100 000, Darłowo: Agencja Wydawniczo-Reklamowa „Sagittarius”.
- MÜHLNER W. 2003. Ortsnamen slawischer Herkunft im Landkreis Güstrow (Land Mecklenburg–Vorpommern), *Onomastica Slavogermanica* 24: 7–36.
- NIECKULA F. 1971. *Nazwy miejscowe z sufiksami -ov-, -in- na obszarze Wielkopolski i Małopolski*, Wrocław: Wrocławskie Towarzystwo Naukowe, Ossolineum.
- NIEMEYER M. 2001. *Greifswalder Beiträge zur Ortsnamenkunde I: Ostvorpommern I. Quellen- und Literatursammlung zu den Ortsnamen. Usedom, Greifswald: Ernst-Moritz-Arndt-Universität.*

- NIEMEYER M. 2002. *Greifswalder Beiträge zur Ortsnamenkunde IV: Rügen II. Quellen- und Literatursammlung zu den Ortsnamen*, Greifswald: Ernst-Moritz-Arndt-Universität.
- OVC 1819. *Ortschafts-Verzeichniss des Regierungs-Bezirks Cösslin*, Berlin: G. Hahn.
- PERLBACH VON M. (red.) 1881–1882. *Pommerellisches Urkundenbuch*, Danzig: Kafemann.
- PODLAWSKA D. 1990. *Nazwy miejscowe z terenu XVI-wiecznego województwa poznańskiego*, Słupsk: Wyższa Szkoła Pedagogiczna.
- REILLY VON F.J.J. 1789–1806. *Des Herzogthums Hinter Pommern. Schlawischer und Rummelsburgischer Kreis. Nr. 337. Schauplatz der fünf Theile der Welt*, Wien.
- RESZKA K. 2006. *Wykaz nazw miejscowości na terenie Gminy Darłowo*, Darłowo: Urząd Gminy [maszynopis].
- ROSPOND S. 1951. *Słownik nazw geograficznych Polski Zachodniej i Północnej*, Wrocław, Warszawa: Polskie Towarzystwo Geograficzne.
- ROSPOND S. 1957. *Klasyfikacja strukturalno-gramatyczna słowiańskich nazw geograficznych*, Wrocław: Wrocławskie Towarzystwo Naukowe.
- ROSPOND S. 1964. *Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku*, Wrocław: Ossolineum.
- RYMUT K. (red.) 1996–2005. *Nazwy miejscowe Polski. Historia, pochodzenie, zmiany*, t. I–VI, Kraków: Instytut Języka Polskiego PAN, Wydawnictwo Naukowe DWN.
- RYMUT K. 1999–2001. *Nazwiska Polaków. Słownik historyczno-etymologiczny*, t. I–II, Kraków: Instytut Języka Polskiego PAN, Wydawnictwo Naukowe DWN.
- RZETELSKA-FELESZKO E. 1973. *Dawne słowiańskie dialekty województwa koszalińskiego. Najstarsze zmiany fonetyczne*, Wrocław: Komitet Słowianoznawstwa PAN, Ossolineum.
- RZETELSKA-FELESZKO E. 1987. *Die Zuflüsse zur Ostsee von der Weichselmündung bis zur Persante (Dopływy Bałtyku od ujścia Wisły do Parsęty)*, Mainz: Franz Steiner Verlag GmbH.
- RZETELSKA-FELESZKO E., DUMA J. 1977. *Nazwy rzeczne Pomorza między dolną Wisłą a dolną Odrą*, Wrocław: Komitet Językoznawstwa PAN, Ossolineum.
- RZETELSKA-FELESZKO E., DUMA J. 1985. *Dawne słowiańskie nazwy miejscowe Pomorza Środkowego*, Wrocław: Instytut Słowianoznawstwa PAN, Ossolineum.
- RZETELSKA-FELESZKO E., DUMA J. 1991. *Dawne słowiańskie nazwy miejscowe Pomorza Szczecińskiego*, Warszawa: Instytut Słowianoznawstwa PAN, Sławistyczny Ośrodek Wydawniczy.
- SCHMETTAU 1780. Schmettausche Karten von Pommern, [w:] *Historischer Atlas von Pommern*, (red.) H. Hinkel. Köln–Wien: Böhlau.
- SCHULENBURG V. F.W. 1779–1785. *Schulenbursche Karte* [mapa Pomorza, w zbiorach Staatsbibliothek w Berlinie].
- SICIŃSKI B. 1973. Patronimiczne nazwy miejscowe na Pomorzu, *Onomastica Slavogermanica* 8: 43–83.
- SŁAWSKI F. 1952–1982. *Słownik etymologiczny języka polskiego*, t. I–V, Kraków: Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego.
- STOJENTIN VON M. 1895. *Beiträge zur Geschichte des uradeligen Geschlechts von Stojentin pommerschen Ursprungs*, Braunschweig: Sattler.
- STOJENTIN VON M. (red.) 1900. *Geschichte des Geschlechts von Zitzewitz*, Bd. 2, Stettin: Herrcke & Lebeling.
- STRAMEK B. 2002. Nazwy miejscowe powiatu stargardzkiego, cz. II: Nazwy niemieckie i powojenne polskie, *Stargardia* 2: 15–65.

- SULIMIERSKI F., CHLEBOWSKI B., WALEWSKI W. (red.) 1880–1902. *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. I–XV, Warszawa: Filip Sulimierski i Władysław Walewski [reprint: 1975, Warszawa: Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe].
- SYCHTA B. 1967–1976. *Słownik gwar kaszubskich na tle kultury ludowej*, t. I–VII, Wrocław: Instytut Słowianoznawstwa PAN, Ossolineum.
- TASZYCKI W. 1946. *Słowiańskie nazwy miejscowe. Ustalenie podziału*, Kraków: Polska Akademia Umiejętności.
- TASZYCKI W. 1958. *Rozprawy i studia polonistyczne*, t. I, Wrocław–Kraków: Ossolineum.
- TASZYCKI W. (red.) 1965–1983. *Słownik staropolskich nazw osobowych*, t. I–VI, Kraków–Wrocław: Ossolineum.
- TRAUTMANN R. 1948–1949. *Die Elb- und Ostseeslawischen Ortsnamen*, Bd. I–II. Berlin: Akademie Verlag.
- TSU 1846. *Topographisch-statistische Übersicht des Regierungsbezirks Köslin*, Köslin: Hendeß.
- UMTB 1822–1856. *Uhrmeßlichblätter (Topographische Karten)*, mapy z lat 1822–1856 sporządzone przez oficerów armii pruskiej, skala 1 : 25 000 [w zbiorach Staatsbibliothek, Berlin, dział kartografii, sygn. 729].
- URBAŃCZYK S., TWARDEK W. (red.) 1953–2003. *Słownik staropolski*, Kraków: Instytut Języka Polskiego PAN.
- VO 1896. *Verzeichnis sämtlicher Ortschaften der Provinz Pommern*, Berlin: Reichsdruckerei.
- WUNM 1980–1982. *Wykaz urzędowych nazw miejscowości w Polsce*, t. I–III, Warszawa: Wydawnictwa Komunikacji i Łączności.
- WUS 2002. *Wykaz miejscowości województwa zachodniopomorskiego*, Szczecin: Wojewódzki Urząd Statystyczny.
- ZODER R. 1968. *Familiennamen in Ostfalen*, Bd. 1–2. Hildesheim: Georg Olms Verlagsbuchhandlung.

Skróty wyrazowe

adi.	adiectivum (przymiotnik)
ap.	appellativum (rzeczownik pospolity)
cz.	część
czł.	człon
dniem.	dolnoniemiecki
gniem.	górnoniemiecki
im.	imię
jw.	jak wyżej
k.	koło
kasz.	kaszubski
komp.	komponowany
m.	miejsce
M-PP	Meklemburgia-Pomorze Przednie (Mecklenburg-Vorpommern)
n.	nazwa
nazw.	nazwisko
niem.	niemiecki

n.m.	nazwa miejscowa
n.o.	nazwa osobowa
n.w.	nazwa terenowa wodna
ob.	obecnie
pd.	południe, południowy
pl.	pluralis (liczba mnoga)
pn.	północ, północny
pol.	polski
pom.	pomorski
por.	porównaj
ps.	prasłowiański
rz.	rzeka
słow.	słowiański
suf.	sufiks
śrdniem.	średnio-dolno-niemiecki
śrwniem.	średnio-wysoko-niemiecki
ts.	to samo, tak samo
w.	wschód, wschodni
z.	zachód, zachodni
złoż.	złożony

Znaki

→	odsyłacz do wyrazu hasłowego
*	rekonstrukcja wyrazu (brak zapisu źródłowego)
>	kierunek zjawiska
:	pochodność wyrazu

Ortsnamen in der Gemeinde Darłowo

Zusammenfassung

Diese Arbeit befasst sich mit der Ortsnamenkunde von 45 Orten der Landgemeinde Darłowo. Bis jetzt waren dafür 188 Namen angewendet worden, außer orthographischer, grammatischer oder mundartiger Abarten (hoch- und niederdeutsch).

25 Namen sind slawischer Herkunft. In der Zeit der deutschen Kolonisation, auch später, sind die Namen von den Siedlern übernommen worden und haben, nur wenig geändert, Jahrhunderte überlebt. Die von den Deutschen neu angelegten Ortschaften, oft in der Nähe der schon bestehenden slawischen, bekamen eigene Namen (73) während der Besiedelung im Mittelalter und im 19. Jh. Verbunden war dies mit der Bodenreform in Pommern. Nach 1945 wurden Namen entweder adaptiert (slawi-

sche meist original) oder in verschiedener Form der polnischen Sprache angepasst (deutsche Namen). Im Bereich der Semantik treffen wir vor allem auf von Personennamen abgeleitete Namen, slawische, einige deutsche und polnische. Sie bilden eine Art Basis für die in der Arbeit besprochenen Ortsnamen. Sie können ein Beispiel für die sich ändernde Geschichte dieser Erde sein. Namenkunde ist immer ein Abbild dafür.

Die Struktur der slawischen und polnischen Namen ist meist sekundär (mit Hilfe von Nachsilben), dagegen die deutsche meistens komponiert, selten primär, nicht ein Name sekundär.

Die deutschen Ortsnamen sind grafisch-phonetische Substitutionen und morphologisch slawische Namen. Es besteht hier eine breite Auswahl der Anwendung.